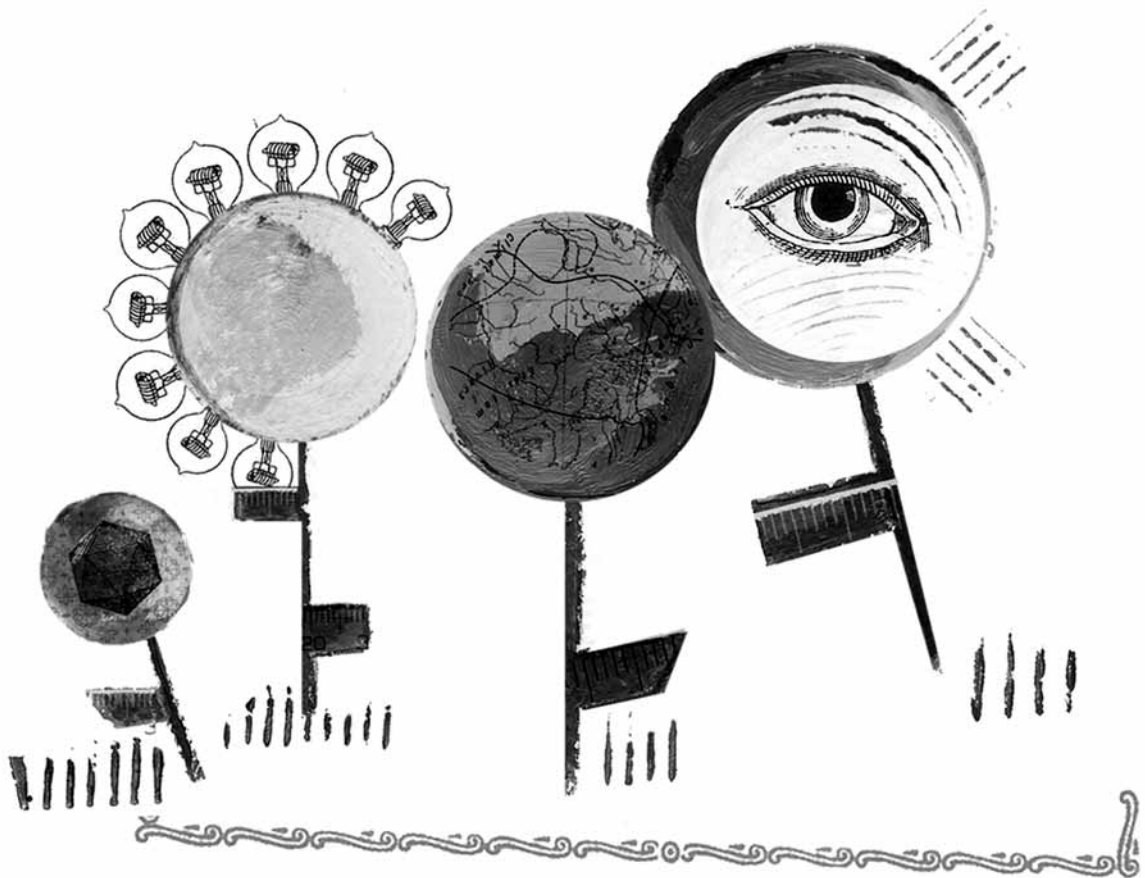

Jeugdboekenweek 2005

Inspiratiegids voor de openbare bibliotheek

COLOFON

Deze Inspiratiegids Jeugdboekenweek is een uitgave van het Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken en werd gemaakt door de leden van de Werkgroep Jeugdboekenweek.

Verantwoordelijke uitgever:
Guido De Brabander

Coördinatie en redactie:
Frederika Van Wing
(VCOB, Koningsstraat 146, 1000 Brussel, telefoon 02 220.31.31, frederika.van.wing@vcob.be, www.vcob.be)

Werkgroep Jeugdboekenweek:
An Steppe (Openbare Bibliotheek Leuven), Conny Verleyen (Openbare Bibliotheek Brussel), Els Wijninckx (Openbare Bibliotheek Hoboken), Frederika Van Wing (Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken), Gaby Vrancken (Openbare Bibliotheek Lanaken), Gerrit Janssens (Stichting Lezen), Koen D'Haene (Openbare Bibliotheek Wevelgem), Magda Theuwis (Openbare Bibliotheek Bocholt / Openbare Bibliotheek Hamont-Achel), Maja Coltura (Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken), Myriam Verreycken, (Openbare Bibliotheek Gent), Ria Van Daele (Openbare Bibliotheek Beveren), Sarah van Tilburg (Stichting Lezen), Silvie Moors (Stichting Lezen), Veerle Peeters (Openbare Bibliotheek Halle), Vivianne Cauwels (Openbare Bibliotheek Eeklo).

Met dank aan:
De medewerkers van de jeugdafdeling van de Openbare Bibliotheek Gent
Technopolis

Illustraties:
Joke Klaassen

Grafische vormgeving:
Compagnie Paul Verrept

Drukkerij:
EPO, Berchem

Overname van teksten is alleen toegestaan met bronvermelding en na overleg met de uitgever.

Wettelijk depotnummer: D/2004/9438/3

Jeugdboekenweek is een project van Stichting Lezen
Contact:

Sarah van Tilburg
(Frankrijklei 130/4 - 2000 Antwerpen - telefoon 03 204.10.01 sarahvantilburg@stichtinglezen.be)

www.stichtinglezen.be
www.jeugdboekenweek.be
www.woeps.be

INHOUD

Jeugdboekenweek in de openbare bibliotheek —	3
Wie weet waarom? Woeps! —	4
De plannen van Stichting Lezen —	5
WOEPS! in de bib —	11
Het begin van de zee —	21
Toeren met Geert De Kockere —	24
De verhalengeest —	33
Vind jij de rode draad? —	41
Proeven van wetenschap —	65
Aankleding van de bibliotheek —	71
Leuke spelletjes —	76
Workshops —	81

JEUGDBOEKENWEEK IN DE OPENBARE BIBLIOTHEKEN

Wie weet wat de Jeugdboekenweek is?

De Jeugdboekenweek is een groot feest waarin we de beste boeken ontdekken, de verleidelijkste verhalen voorschotelen, de mooiste momenten beleven. De Jeugdboekenweek is dat ogenblik waarop iedereen het boek omarmt en koestert. Het is die week waarin zoveel kinderen de (eerste) stap naar de bibliotheek zetten en voorgoed verkocht zijn voor de wetenschap, de kennis, filosofie en nonsens die boeken herbergen.

Van 6 tot 20 maart 2005 is het Jeugdboekenweek. Het thema is www.woeps.be, of wie weet waarom? Woeps!

Wie weet wat de Jeugdboekenweek in de bibliotheek is?

Dat is 'Woeps! in de bib'!

Bibliotheken gooien de deuren wagenwijd open en verwelkomen het jonge lezersvolk met goede boeken en leuke activiteiten.

'Woeps! in de bib' is tegelijk de naam van een gloednieuw gezelschapsspel waarmee kinderen spelenderwijs alle hoeken en kanten van de bibliotheek en de vele soorten boeken ontdekken.

Inspiratie voor activiteiten met en over de beste boeken vind je in deze Inspiratiegids.

Boeken en andere bibliotheekmaterialen over het thema, vind je in de lijst 'Collecties in de kijker' op www.vcob.be.

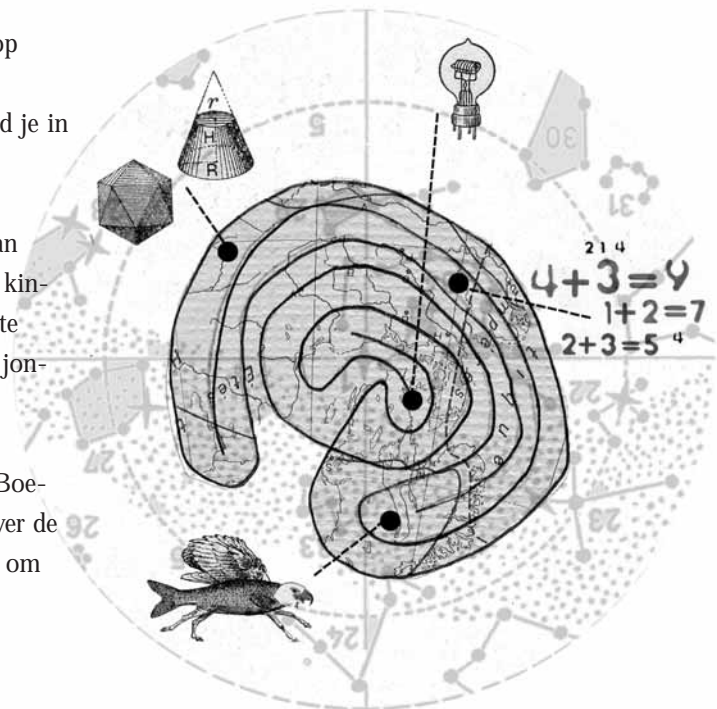
Boeken in de kijker en spelletjes over boeken vind je in maart op www.bibkids.be.

Tijdens de Jeugdboekenweek stelt iedereen die van boeken houdt alles in het werk om ze dichterbij kinderen en jongeren te brengen. Want dat is de eerste bedoeling van de Jeugdboekenweek: kinderen en jongeren in contact brengen met goede boeken.

We nodigen je nu al uit voor de studiedag op de Boekenbeurs op 4 november. Daar verneem je alles over de Jeugdboekenweek van 2005 en sprokkel je ideeën om in jouw bibliotheek mee aan de slag te gaan.

Deze Inspiratiegids helpt je op weg om van de Jeugdboekenweek weer een onvergetelijke, plezierige en leerrijke gebeurtenis te maken. Om klein en groot voor boeken warm te maken.

Woeps! in de bib,
namens de Werkgroep Jeugdboekenweek,
Frederika Van Wing

WIE WEET WAAROM? WOEPS!

Wat doen mensen met hun tijd?

Wat ze moeten doen en wat ze graag doen.

En de kunst is om die twee zoveel mogelijk te laten samenvallen.

Ik denk aan die jonge ingenieur die toen hij zijn eerste job kreeg, zei: Nu word ik betaald om te doen wat ik het liefste doe, nadenken.

Plezier beleven aan nadenken.

Daar hebben we het dit jaar over in de Jeugdboekenweek 2005.

En daarmee springt het thema van deze Jeugdboekenweek uit het rijtje.

Overheerste in de vorige jaren de aandacht voor fictie en emotie, dan gaan we nu voluit voor kennis en wetenschap en voor het plezier daarvan.

Wie weet waarom?

Iets niet weten en dat weten.

En het dan willen weten.

Voor een raadsel staan en de oplossing zoeken.

Voor een raadsel staan en een oplossing vinden.

Iets moeilijks plotseling doorhebben. Of voetje voor voetje.

Een inzicht, een samenhang, een verklaring.

Iets leren en het kunnen.

Over dat soort plezier willen we het hebben.

Plezier. Het is een vaak misbruikt woord.

Het is zoveel meer dan platte lol of pret of *fun*.

Het gaat van hartelijk lachen tot intens genoeg.

Zo ook leesplezier. Het komt in veel soorten.

De een verdiept zich in gedichten, de ander wil een thriller.

De een beleeft plezier aan een snotterverhaal, de ander wil van zijn lectuur vooral veel opsteken. Die laatste groep lezers bedienen we dus dit jaar.

Maar er is méér.

Nadenken over denken. Piekeren over weten.

En merken dat er nog zoveel is dat we niet weten.

Zoiets als filosoferen. Ernstig dus.

Of woeps! Met een hele brede grijns alles wat we zeker menen te weten in vraag stellen, ons weten op zijn kop,

onze hersens duizelend. Verontrustend absurd of juist verfrissend nonsensicaal.

En ook de mislukkingen die onlosmakelijk bij ons denken en doen horen. Zelfs een genie als Leonardo da Vinci gebruikte wel eens de verkeerde verf, zodat zijn fresco's van de muren bladderden. Of hij ontwierp een soort gevechtstank die niet in beweging te krijgen was. Foutje in zijn denken. Een *blooper*.

Andere van zijn dromen en hersenspinsels, zijn vliegtuigtoestellen en zijn duikerspakken bijvoorbeeld, werden door zijn tijdgenoten als lachertjes beschouwd. Maar ze blijken wel degelijk te werken als ze nagebouwd worden.

Wanneer zou hij het hardst gevloekt hebben, als hijzelf zich vergiste of als zijn tijdgenoten fout zaten? En hoe ernstig zou hij al die bedenkens genomen hebben?

Blijkbaar zat er zoveel te spinnen in zijn hoofd dat hij de faam kreeg dat hij nooit iets afwerkte. Te veel ideeën, te weinig tijd. In elk geval had hij een overvloed aan fantasie en een speelvogel was hij zeker. Heel wat van zijn bewaarde teksten blijken in spiegelschrift te zijn geschreven.

Dromen en denken en spelen.

Een paar eeuwen later zei Einstein dat creativiteit belangrijker is dan kennis.

Het één kan niet zonder het ander, denk ik. Een flinke dosis van beide, dat is wat we willen stimuleren in de Jeugdboekenweek 2005.

Wij dragen ze op aan alle jonge Leonardo's en Einsteins, aan alle denkers en doeners. En aan alle speelvogels.

Majo de Saedeleer
Stichting Lezen

DE PLANNEN VAN STICHTING LEZEN

Stichting Lezen wil via de Jeugdboekenweek zoveel mogelijk kinderen en jongeren in contact brengen met goede boeken. Om deze doelstelling te realiseren, organiseert Stichting Lezen een openingsfeest, informeert ze iedereen die meewerkt aan het project via een speciale website, en biedt ze allerhande educatieve en promotie-nele materialen aan.

Het openingsfeest

Kennis, wetenschap, filosofie en nonsens. Alle kanten die we met ons hoofd op kunnen staan centraal in de nieuwe Jeugdboekenweek, dus ook tijdens het Openingsfeest in Antwerpen, Wereldboekenstad 2004 - 2005. Wie denken zegt, zegt vragen, nieuwsgierigheid en verwondering. Kinderen zullen voor één dag de wereld bestoken met hun hersenkronkels in de Kinderuniversiteit. Houd alle nieuws over het feest in het oog op woeps.be.

Woeps.be

Blijf op de hoogte van alle Jeugdboekenweek-nieuws via de officiële Jeugdboekenweek-site www.woeps.be. Of langer: wie weet waarom woeps punt be.

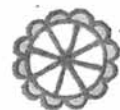
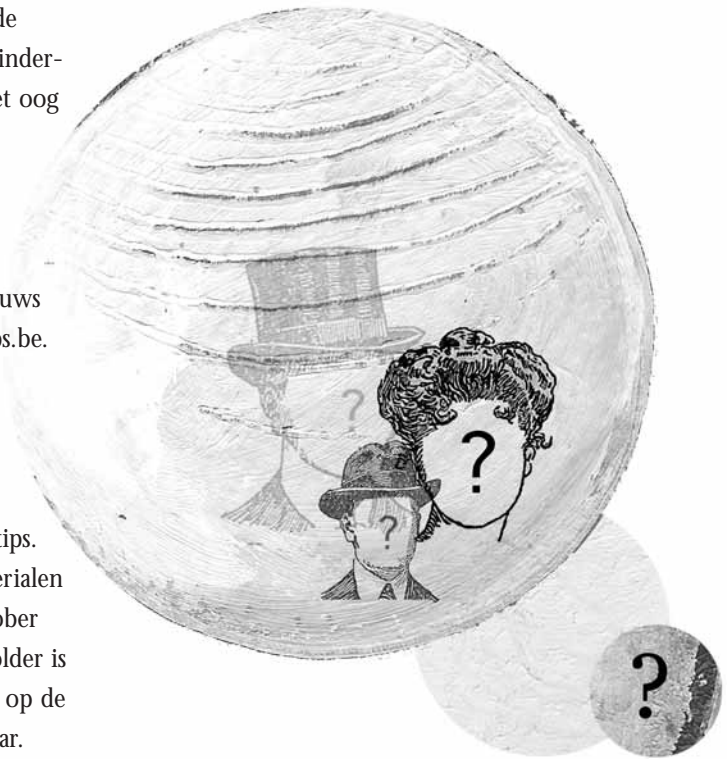
Materialen

Natuurlijk zijn er weer fragmentenbundels en lestips. Maar ook leuke gadgets en sfeermakers. Alle materialen vind je in de reclamefolder. Die wordt einde oktober verstuurd naar alle scholen en bibliotheken. De folder is ook verkrijgbaar op de stand van Stichting Lezen op de Boekenbeurs. Daar ligt ook de nieuwe affiche klaar.

Beeldmateriaal

Joke Klaassen is de illustrator die Jeugdboekenweek 2005 een passend gezicht geeft. Officieel beeldmateriaal in verschillende soorten en formaten wordt op basis van haar werk samengesteld en beschikbaar gemaakt op cd-rom. Na aanvraag en ondertekening van de

gebruiksvoorwaarden sturen wij je die op. Het logo en de affiche van de Jeugdboekenweek kunnen vrij worden toegepast, mits intact gelaten (kleur, vorm, verhouding en lettertype mogen niet worden aangepast), de affiche mag slechts voor niet-commerciële doeleinden vrij gebruikt worden. In alle andere gevallen moet toestemming worden verkregen van Stichting Lezen en zal er een financiële vergoeding voor de makers worden gevraagd. Uiteraard geldt ook voor de affiche dat er geen wijzigingen mogen worden doorgevoerd of elementen in het beeld mogen worden toegevoegd of weggelaten.

WOEPS! IN DE BIB

De Jeugdboekenweek is voor veel bibliotheken de gelegenheid om kinderen warm te maken voor boeken. Ook dit jaar organiseren we een activiteit waaraan alle bibliotheken kunnen deelnemen. Zo kunnen we met z'n allen kinderen het plezier van lezen en de bibliotheek laten ontdekken.

Geïnspireerd door het thema hebben we een activiteit ontwikkeld waarbij kinderen op een speelse manier boeken leren kennen, hun weg leren vinden in de bibliotheek en gewoon een leuke tijd doorbrengen in de bibliotheek.

Spel en ontspanning, kennis en wetenschap, filosofie en nonsens en vooral héél véél boeken... het komt allemaal aan bod in het grote WOEPSspel!

6 | Basisprincipe

Van lezen ga je doen

Doelstelling

Kinderen op een speelse manier laten kennismaken met de vele materialen die de bibliotheek in huis heeft.

Bibliotheekpromotie

Doelgroep

Alle kinderen:

- › kinderen in klasverband vanaf de laatste kleuterklas
- › kinderen uit het bijzonder onderwijs
- › gezinnen
- › jeugdbewegingen

Duur

Naar eigen keuze

Omschrijving van de activiteit

Het WOEPSspel, een kennismaking

Het WOEPSspel is een spel dat kinderen op een aangename manier leert kennismaken met de bibliotheek en haar boeken. Het spel is zo ontworpen dat het in elke bibliotheek door alle kinderen gespeeld kan worden. Je kan er veel of weinig tijd voor uittrekken. Je kan het met een grote groep kinderen spelen, kinderen kunnen het in hun eentje spelen, individueel en zelfs zonder begeleiding.

Kortom, het WOEPSspel is haalbaar voor elke bibliotheek.

Het WOEPSspel bestaat uit een groot speelbord met vraag- en opdrachtenkaarten voor elke leeftijd. De bibliotheek zorgt zelf voor dobbelstenen en pionnen. Het speelbord kan je het best vergelijken met dat van Trivial Pursuit: het heeft geen begin en geen einde, je kiest zelf welke kant je opgaat en per kleur vakje heb je een thema.

De speler die aan de beurt is, belandt op een vakje. Uit de stapel opdrachtkaartjes die bij dat soort vakje hoort, trekt de speler een opdracht. Na het oplossen van de vraag of het uitvoeren van de opdracht, is de volgende speler aan de beurt.

Door het spel te spelen, leren de kinderen heel wat verschillende boeken kennen, leren ze reflecteren over filosofische vragen of stellingen, informatie opzoeken in de bibliotheek, boeken terug vinden in het rek...

Het is de bedoeling om zo weinig mogelijk het competitieve karakter van het spel te bevorderen. Samen op een leuke manier de bibliotheek leren kennen, samen een spannend spel in de bib spelen, samen zoveel mogelijk opdrachten realiseren... dat is de motivatie die we de kinderen willen geven.

Het spel heeft een lange houdbaarheidsdatum. Ook na de Jeugdboekenweek kunnen bibliotheken het gebruiken voor allerlei doeleinden. Naargelang actuele thema's, doelgroepen en gelegenheden bedenken bibli-

otheken dan zelf aangepaste opdrachten. Bibliotheken kunnen het spel ook inschakelen bij bibliotheekintroducties of andere uitbreidingsactiviteiten.

Het WOEPSspel, vragen en opdrachten

In totaal zijn er vier soorten vakjes op het speelbord, elk vakje staat voor een bepaald type vraag of opdracht. Aansluitend bij het thema van de Jeugdboekenweek zijn er:

- › **Wie-vragen**
Wie-vragen zijn algemene vragen. Hierbij wordt beroep gedaan op algemene kennis of inzicht van de kinderen.
- › **Weet-vragen**
Weet-vragen zijn echte denk- of weetvragen, het antwoord hierop vinden de kinderen in boeken die ter inzage liggen. Als ze het antwoord zo uit het hoofd weten, is het uiteraard ook goed.
- › **Waarom-vragen**
Dit zijn filosofische vragen, hierop bestaat geen 'juist' antwoord, het komt erop aan om een zo bevredigend mogelijk antwoord te geven. Het is bij deze vragen de bedoeling om een filosofische gedachtegang op te zetten die niet noodzakelijk moet resulteren in één vastomlijnd antwoord. Zo goed mogelijk argumenteren is hier de opdracht.
- › **Woeps-vragen**
Woeps-vragen zijn nonsens-vragen, raadseltjes, spelletjes, creatieve of gekke opdrachten.

Voor elke leeftijdsgroep zijn verschillende reeksen vragen en opdrachten opgesteld. De vragen en opdrachten variëren in moeilijkheid en naargelang de leeftijd.

- › Vragen met één uitroepingsteken: eerder gemakkelijke vragen, geschikt voor kinderen van derde kleuterklas en eerste klas lagere school,
- › Vragen met twee uitroepingstekens: iets moeilijker vragen, geschikt voor kinderen van de tweede en derde klas,
- › Vragen met drie uitroepingstekens: moeilijke vragen, geschikt voor kinderen van de vierde, vijfde en zesde klas.

De vragen zijn in de eerste plaats ingedeeld volgens moeilijkheidsgraad. Speel je het spel met kinderen uit het bijzonder onderwijs, kan je misschien best werken met reeks 1.

Op elk vraag- of opdrachtenkaartje kan je zien over wat voor soort vraag het gaat en wat de moeilijkheidsgraad is. Deze is aangeduid met één (gemakkelijk) tot drie (moeilijk) uitroepstekens.

Sommige vragen zijn moeilijker dan andere, of vergen meer tijd of onderzoekwerk dan andere. Er zijn heel wat vragen bij waarvan het antwoord te vinden is in een bepaald boek. Je kan zelf op voorhand een selectie maken uit de vragen. Vind je sommige opdrachten te omslachtig? Heb je bepaalde boeken niet in je collectie? Lijken sommige vragen je te moeilijk? Dan haal je die er gewoon uit.

Voorbeelden van vragen en opdrachten:

› *Woeps-vraag met 1 uitroepteken*

Vul in de ontbrekende woorden in dit gedicht in:

Zie al die schrammen...

Zie al die schrammen

Op mijn benen

Die is van te vallen

Die kreeg ik van een p.....s (miauw)

Deze is van een week geleden

Uit die hier kwam er bl.....d (rood)

Ik kan al mijn

schrammen lezen

Mijn benen

Zijn een b.....k

Uit : *Waarom ik altijd nee zeg* / Frank Adam

› *Woeps-vraag met 2 uitroepstekens*

Sprookjes zijn van alle tijden. Vorig jaar verscheen de mooie sprookjesbundel "En ze leefden nog lang en gelukkig". Allemaal bekende sprookjes opnieuw verteld door Henri Van Daele en met tekeningen van Thé Tjong-King. Heel leuk om te lezen.

Verbind het sprookjesfiguur met het element dat er in thuishoort.

Roodkapje	mandje vol lekkers
Hans en Grietje	peperkoek
Assepoester	glazen muiltje

› *Weet-vraag met 2 uitroeptekens*

Helpt speeksel wondjes te genezen ?

Ja

Nee

Ja, maar alleen van de moeder

Antwoord : 1

Ja, speeksel doet wondjes genezen. Dat komt doordat speeksel enzymen bevat die bacteriën afbreken.

8 | Daardoor gaan kleine wondjes beter en sneller genezen. Maar alle speeksel is goed. Dus niet alleen de beroemde 'moederkeszalf'.

Uit : *Hoe? Zo ! (met Bart Peeters) / Tom Naegels*

› *Waarom-vraag met 3 uitroeptekens*

Lees eerst dit fragment :

En toen verscheen de vos.

Kom met me spelen, stelde het prinsje voor.

Ik kan niet met je spelen, zei de vos, ik ben niet tam.

Wat is dat 'tam' ? vroeg de kleine prins

Het betekent 'verbonden' antwoordde de vos. Jij bent voor mij maar een klein jongetje. En ik heb je niet nodig. Ik ben voor jou een vos als alle andere vossen. Maar als je me tam maakt, dan zullen we elkaar nodig hebben. Dan ben je voor mij enig op de wereld en ben ik voor jou enig op de wereld.

Uit : De kleine prins / Antoine de Saint-Exupéry

Vraag : Waarom kan de vos niet met de kleine prins spelen ? Klopt het wat de vos zegt ?

› *Weet-vraag met 2 uitroeptekens*

Waarom vallen de mensen in Australië niet naar beneden?

Uit: *Waarom? Eerlijke antwoorden op moeilijke vragen. / Kolet Janssen.*

Wie WOEPSt er in de bib?

Aangezien er voor elke leeftijdsgroep aangepaste vragen zijn voorzien, kunnen alle kinderen het WOEPSspel spelen.

Als je het spel wil aanbieden aan speciale doelgroepen (bijzonder onderwijs, anderstalige kinderen...) dan haal je die kaarten uit het spel die haalbare vragen en opdrachten bevatten.

Je kan de scholen uitnodigen om klassikaal te komen WOEPSen. Vraag de leerkracht om het spel te begeleiden.

Je kan met dit spel ook mikken op gezinnen. Organiseer een WOEPSdag in de bibliotheek. Gezinnen kunnen het tegen elkaar opnemen, of leden van een gezin kunnen apart spelen.

Ook voor de jeugdbeweging kan het WOEPSspel een leuke zondagnamiddagactiviteit zijn. Het vormt een leuke afwisseling op een bosspel.

Wanneer is het spel gespeeld?

Spreek vooraf af hoe lang je het spel zal spelen. Dat kan een half uur zijn, een heel uur of zelfs meerdere uren. Wanneer de tijd om is, is het afgelopen met spelen. Dan kan je kijken hoeveel opdrachten en vragen de kinderen hebben opgelost.

We willen met het WOEPSspel zeker niet het wedstrijdelement voorop plaatsen. Het komt er in de eerste plaats op aan dat kinderen op een leuke manier een spel spelen en daarmee heel wat kennis, wetenschap, filosofische ideeën en absurde gedachten op het spoor komen. Niet het streven naar één overwinnaar, maar het gezamenlijk beleefde plezier willen we aanmoedigen.

Deze ingesteldheid kun je zelf stimuleren door kinderen, groepen of klassen niet tégen elkaar maar wel mét elkaar te laten spelen. Op het einde kijken we niet welk team of kind de meeste opdrachten of vragen heeft opgelost, wel hoeveel we er samen hebben opgelost.

Hang daarom een groot WOEPSscorebord op in de bib. Voor elke vraag die werd beantwoord, kleur je een

hokje of plaats je een streepje. Op het einde van de Jeugdboekenweek kan je optellen hoeveel opdrachten en antwoorden er in jouw bibliotheek werden opgelost. In de bijlage vind je een voorbeeld van een scorebord.

Laat de deelnemende kinderen naast het scorebord hun naam noteren, dan weet je op het einde van de Jeugdboekenweek hoeveel deelnemers het WOEPSspel hebben gespeeld.

In de bijlage vind je alvast een voorbeeld van een deelnemerslijst.

Wat valt er te winnen?

Aangezien het WOEPSspel een spel is dat je mét en niet tegen elkaar speelt, is iedereen winnaar. Door het spelen heeft iedereen aan kennis, wetenschap, filosofie en nonsens gewonnen.

Toch voorzien we voor elke deelnemer een kleine attentie. Er worden aan de bibliotheken zogenaamde festivalbandjes ter beschikking gesteld. Dat zijn polsbandjes in vinyl die je niet kan afnemen, tenzij je ze stuk knipt. Organisatoren van festivals gebruiken ze vaak als toegangsbewijs. Kinderen zijn gek op dit soort gadget. Elk kind dat het WOEPSspel heeft gespeeld krijgt als herinnering zo'n armbandje. Op de armbandjes zal de tekst "WOEPS! in de bib" te lezen staan.

Maar er is meer...

Met medewerking van Technopolis

Technopolis is het Vlaamse doe-centrum voor wetenschap en technologie in Mechelen. Technopolis wil mensen laten kennismaken met wetenschappelijke en technologische principes om zo hun nieuwsgierigheid te prikkelen. Het themawoord hierbij is interactiviteit: door zélf te doen en zelf van alles uit te proberen, kom je het hoe en waarom van de dingen om je heen op het spoor. Ter gelegenheid van de Jeugdboekenweek stelt Technopolis gratis duo-tickets ter beschikking. Naargelang de grootte van jouw bibliotheek, ontvang je van Technopolis één of meerdere gratis duo-tickets. Deze kan je verloten onder de deelnemers aan het WOEPSspel. In

de bijlage vind je een deelnamestrook die je kan meegeven aan elk kind dat het WOEPSspel heeft gespeeld. Op het einde van de Jeugdboekenweek kan je tijdens een slotactiviteit de duo-tickets verloten en uitdelen aan de kinderen.

Let op, deze tickets geven alleen aan kinderen toegang tot Technopolis. Volwassenen kunnen er geen gebruik van maken. De tickets zijn geldig tot en met 31 augustus 2005.

Alle spelregels op een rij

- › Leg het WOEPSspel op de grond of op een grote tafel in de bibliotheek.
- › Als je het spel laat spelen door een groep kinderen, verdeel ze dan in kleinere teams. Laat elk team een groepsnaam kiezen.
- › Bepaal vooraf hoe lang je zal spelen.
- › Kinderen kunnen het spel ook zonder begeleiding spelen, ze kunnen zelfs in hun eentje WOEPSen in de bib. Houd de opdrachtenkaartjes, dobbelstenen en pionnen klaar aan de balie voor kinderen die alleen willen spelen.
- › Om de beurt mag een kind of een groepje met de dobbelsteen gooien.
- › Naargelang het aantal gegooid ogen, mogen kinderen hun pion een aantal vakjes verplaatsen. De richting waarin ze hun pion verplaatsen kiezen ze zelf, maar tijdens het verplaatsen mogen ze niet meer van richting veranderen.
- › Naargelang de kleur van het vakje waarop de speler belandt, moet een vraag worden opgelost. Dat kan een wie-, een wat-, een waarom- of een woeps-vraag zijn.
- › Wanneer een vraag is opgelost, is de volgende speler aan de beurt.
- › Wanneer de tijd om is, wordt geteld hoeveel vragen er in totaal werden opgelost. Dat aantal wordt gemarkeerd op het scorebord.
- › Elk kind schrijft zijn naam op de deelnemerslijst, krijgt als aandenken een armbandje en vult een invulkaartje in om kans te maken op een duo-ticket voor Technopolis.

Deze spelregels vind je in kindvriendelijke taal terug in

de bijlage. Je kan ze kopiëren en uitdelen aan de deelnemende kinderen. Je kan ze ook in grote letters overschrijven en ophangen in de bibliotheek.

Praktisch

In januari 2005 ontvangt elke bibliotheek een speelbord met bijhorende opdrachtenkaartjes, een set armbandjes en de gratis duo-tickets voor Technopolis.

Naargelang de grootte van jouw bibliotheek ontvang je één of meerdere speelborden. Binnenkort kan je op www.vcob.be nagaan hoeveel speelborden jouw bibliotheek gratis zal krijgen. Wil meer speelborden in jouw bibliotheek? Dan kan je deze bijbestellen. Eén speelbord kost 15 euro. De bestelbon vind je in de bijlage.

10 |

Naargelang de grootte van jouw bibliotheek ontvang je één of meerdere pakketten van 100 armbandjes. Binnenkort kan je op www.vcob.be nagaan hoeveel pakketten jouw bibliotheek gratis zal krijgen. Bijbestellen van polsbandjes is mogelijk per set van 100 armbandjes. Eén set kost 10 euro. Een bestelbon vind je in de bijlage. Bestellen moet vóór 1 december 2004. Op www.vcob.be vind je binnenkort meer informatie, evenals een foto van het polsbandje.

Spelregels

Vooraf

- › Beslis of je in team speelt, of dat je apart speelt.
- › Vraag dobbelstenen, pionnen en opdrachtenkaartjes aan de balie.
- › Spreek vooraf af hoe lang je zal spelen.
- › Gooi om de beurt met de dobbelsteen. Wie het hoogste aantal ogen gooit, mag beginnen.

Het spel begint

- › Wie aan de beurt is gooit met de dobbelsteen. Zoveel ogen je hebt gegooit, zoveel vakjes mag je jouw pion verplaatsen. De richting waarin je jouw pion verplaatst, kies je zelf. Maar tijdens het verplaatsen verander je niet meer van richting!
- › Naargelang de kleur van het vakje waarop je belandt, beantwoord je een vraag. Dat kan een wie-, een wat-, een waarom- of een woeps-vraag zijn.
- › Wanneer een vraag is opgelost, mag je dat aanstippen op het scorebord.
- › Daarna is de volgende speler aan de beurt.

Afgelopen!

- › Wanneer de tijd om is, wordt geteld hoeveel vragen er in totaal werden opgelost.
- › Schrijf tenslotte je naam op de deelnemerslijst en vraag aan de balie om een polsbandje. Dat is een aandenken aan de Jeugdboekenweek!
- › Vul een deelnamebriefje in. Daarmee maak je kans op een gratis duo-ticket voor Technopolis.

Veel plezier!

Bestelbon SPEELBORDEN en POLSARMBANDJES

Elke bibliotheek ontvangt in januari minstens één speelbord met opdrachtenkaarten.

Kinderen die tijdens de Jeugdboekenweek het WOEPSpel spelen in de bibliotheek worden beloond met een kleine attentie: een onafneembaar polsarmbandje in vinyl met opschrift "WOEPS! in de bib". Elke bibliotheek ontvangt in januari minstens één set van 100 polsbandjes.

Op www.vcob.be kan je nagaan hoeveel speelborden en sets met polsarmbandjes jouw bibliotheek gratis zal ontvangen.

Wil je meer speelborden of polsarmbandjes?

Vul dan onderstaande bestelbon in en stuur deze vóór 1 december 2004 terug naar:

*Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken
Koningsstraat 146 - 1000 Brussel
of fax naar 02/210.89.79.*

| 15

Bibliotheek (naam + leveringsadres)

Naam verantwoordelijke:

Ik bestel:

_____ x *speelbord met opdrachtenkaarten aan 15 euro per spel* (incl. BTW, incl. verzendingskosten)
_____ x *pakket(ten) van 100 polsarmbandjes met opschrift "WOEPS! in de bib" aan 10 euro per pakket*
(incl. BTW, incl. verzendingskosten)

In totaal betaal ik dus _____ euro (incl. BTW, incl. verzendingskosten)

IK SPEELDE HET WOEPSSPEL IN MIJN BIBLIOTHEEK!

Bijlage 5

Daardoor maak ik kans op een duoticket voor Technopolis.

Mijn naam

Mijn adres

Mijn telefoonnummer

Mijn leeftijd

HET BEGIN VAN DE ZEE

Waar begint en waar eindigt de zee? Waar komt regen vandaan? Is blauw de kleur van de zee? Of groen? Of grijs? Wat is een wolk, en wat is een golf? Deze en vele andere filosofische vragen over zee en water, eindigheid en oneindigheid proberen we in deze activiteit te beantwoorden. Onze leidraad is het prachtige boek 'Het begin van de zee' van Annemarie van Haeringen.

Basisprincipe

Van lezen ga je doen
De taalspeeltuin
Bib en school gaan boek in hand

Doelstelling

Kinderen aanzetten om te lezen, te fantaseren, te filosoferen en te experimenteren.

Doelgroep

Kinderen vanaf de derde kleuterklas, groepen uit het bijzonder lager onderwijs

Duur Twee uur

Benodigdheden

- › Een themastand rond de boeken van Annemarie van Haeringen, boeken over water en de zee, kunstboeken met afbeeldingen van zeeën, zeegeluiden op de achtergrond.
- › Een ruimte waar je rustig kan voorlezen, eventueel aangekleed met blauwe kussens en doeken.
- › Een ruimte waar de kinderen kunnen experimenteren met water, of waar ze kunnen tekenen of schilderen.
- › *Het begin van de zee* / Annemarie van Haeringen. Amsterdam : Leopold, 2003 - 90-258-3584-8.
- › Papier, schilder- en/of tekengerief, materialen om experimenten uit te voeren (per experiment vermeld).
- › Cd's met zeegeluiden

Omschrijving van de activiteit

Vorbereiding

Nodig de klassen uit en vraag de leerkracht om de kinderen een naamkaartje op te spelden. Vraag aan de leerkrachten om voor het bezoek aan de bib in de klas te werken rond alles wat met water, zee, regen, enz. te maken heeft. Laat de kinderen in regenkleedij mét laarsjes aan de voeten naar de bib komen.

Stel een boekenkoffer samen met informatieve boeken en prentenboeken over het thema.

Zorg ervoor dat je vooraf voldoende zeefoto's en zeeschilderijen ter beschikking hebt en maak daarvan een kleine tentoonstelling op de plek waar de kinderen gaan experimenteren, tekenen of schilderen.

Zorg dat je vooraf voldoende zeegeluiden ter beschikking hebt (cd, schelpen...)

Over het boek 'Het begin van de zee'

Kofi gaat naar een tentoonstelling van zeegezichten. Hij houdt van schilderen én de zee. Hij besluit zelf de zee te schilderen maar weet niet waar hij moet beginnen. Waar begint de zee? Aan de andere kant? Waar hij nog nooit is geweest? Kofi neemt de boot van zijn vader en gaat op zoek naar het begin van de zee. Maar aan de overkant houdt de zee ook op. Hij vraagt aan iedereen waar het begin van de zee is, maar niemand kan hem een bevredigend antwoord geven. Begint de zee in het midden? Hij duikt met de dolfinen naar de bodem maar ziet alleen maar zee... Dan ontmoet hij de botenbouwer. Die neemt de kleine Kofi mee naar het begin van de zee....

Een mooi verhaal met erg gevoelige, kleurrijke prenten. De ondernemende Kofi zoekt en filosofeert. Hij ontmoet verschillende mensen die met hem meereizen. Zijn boot geraakt steeds voller en voller maar het begin van de zee vindt hij niet. Hij heeft enkel het midden en het einde gevonden. Tot hij de botenbouwer ontmoet. De prent waarbij Kofi met de botenbouwer in de boot zit, maakt een duidelijke knipoog naar het zondvloedverhaal: aan boord bevinden zich ook enkele koppels dieren terwijl de regen met bakken uit de lucht valt.

Werken met het boek

Ontvang de kinderen op de plek waar de 'zeeten-
toonstelling' is opgesteld. Op de achtergrond kan je het
zingen van de golven horen. (Misschien is het geen
slecht idee om vooraf alle kinderen naar het toilet te
sturen!?)

Lees vervolgens het verhaal voor tot aan het stuk waar
de botenbouwer Kofi meeneemt naar het begin van de
zee. Vraag aan de kinderen of ze zelf weten waar de zee
begint, hoe de zee klinkt? Is de zee altijd blauw? Wan-
neer is een zee een zee? Waarom smaakt het water van
de zee zout? Weten ze ook waar de lucht begint, of de
woestijn, de aarde? Laat de kinderen fantaseren en filo-
soferen over andere dingen waarvan ze het begin noch
het einde kennen. Keer dan terug naar het verhaal van
Kofi en laat hen ontdekken waar de zee begint. Mis-
schien hebben ze nu wel inspiratie opgedaan om zelf
dieper na te denken over het ontstaan van een heleboel
andere dingen.

Aan de slag

Inleiding

Bij wijze van inleiding kan je de kinderen een aantal
weetjes over water meegeven.

Wisten ze dat al gedurende 4,6 miljard jaar hetzelfde
water vloeit op onze planeet? Het wordt opgewarmd
door de zon, en verdamppt zo uit het oppervlak van de
zeeën. Deze damp condenseert (damp die vloeistof
wordt) in kleine druppeltjes die wolken worden. Wan-
neer de druppels te zwaar worden, vallen ze: het regent!
De regen reist naar de aarde, komt terecht in een
waterstroom, daarna in de zee ... en alles begint
opnieuw!

Wist je dat een druppel water 1000 jaar doet over een
rondreis door alle zeeën? Dat je rustig wordt van het
geluid van water? Dat je in de loop van een leven
ongeveer 35.000 liter water drinkt? Dat een mens kan
sterven als hij 3 dagen geen water drinkt?

Waterproefjes

De kinderen ontdekken nog meer wetenswaardigheden

over water aan de hand van deze – makkelijk uitvoer-
bare – experimenten.

Zeewater maken

Vul een maatbeker met 1 liter water. Giet het water in
een grote glazen kom. Weeg nu op een weegschaal 35
gram keukenzout af. Voeg het zout beetje bij beetje toe
aan het water in de grote glazen kom. Roer goed tot al
het zout is opgelost. Neem je lepel en proef van het
water: het smaakt net als zeewater.

Vertel aan de kinderen dat 97% van het water op onze
planeet zeewater, dus zout is, en ondrinkbaar!

Maak een mini-wolk (niet door de kinderen
laten uitvoeren!)

Giet heet water in een doorzichtige kom. Sluit de kom
af met een deksel. In de kom condenseert de damp in
druppeltjes en vormt een wolk. Zodra je de kom
opent, ontsnapt je wolk en verdamppt ze.

Golven maken

Vul een grote bak met water en blaas langs het opper-
vlak. Het water gaat rimpelen en er ontstaan golfjes.

Hetzelfde gebeurt op zee als het waait

Laat nu een paar kleine voorwerpen in een bak water
drijven (stukjes hout of plastic speelgoed). Maak met je
hand aan één kant golven. De kinderen zien dat de
voorwerpen op en neer gaan, maar zich niet verplaat-
sen als de golven langs het wateroppervlak trekken.

Water komt uit de lucht

Haal het etiket van een leeg blikje. Vul het met ijs. Doe
er water bij en een paar druppels voedingskleurstof.

Laat het blikje 5 minuten staan. Het blikje lijkt nu te
'zweeten'. Er vormen zich druppeltjes water aan de bui-
tenkant. Die druppels zijn niet gekleurd, ze kunnen dus
niet uit het ijswater komen dat uit het blikje lekt. Het
water moet dus wel uit de lucht komen ...

Andere proefjes vind je onder meer in:

Waaien de duinen nooit weg? / Dirk Musschoot. Moza-
ïek, 2004.

De zee / Claire Llewellyn. Corona, 2003.

Het zeeboek / Bas van Lier. Ploegsma, 2003.

Oceanen / Andrew Haslam en Barbara Taylor. Corona, 1999.

Alles over de zee / Robin Kerrod. De Lantaarn, 1999.

Het waterboek / Bas van Lier. Ploegsma, 1997.

Wapiti 165 (De zee in beweging!), *167* (Langs het water...) en *177* (De schatten van de Atlantische Oceaan)

Waterkunst

Laat de kinderen langs een tentoonstelling lopen van de zeeën (foto's en schilderijen of tekeningen van verschillende soorten zeeën), toon hen foto's en afbeeldingen van zeeschilderijen.

Welke zee vinden zij het mooist? Misschien willen zij zelf ook de zee wel schilderen, of het begin van de zee? Welke kleur heeft de zee? Wat hoort er nog op een schilderij van de zee? Vissen, het strand, zeemonsters, schelpen, boten...?

Eventueel kunnen de kinderen op blauw tekenpapier een collage maken over het leven in de zee. Verzamel dan vooraf zeeplaatjes, of laat hen zelf allerlei zeebeesten tekenen.

Hang de schilderijen of collages na de activiteit omhoog in de bibliotheek, met daarbij het naamplaatje van de kunstenaars. Nodig later ook de familie van de kinderen uit om eens langs de tentoonstelling te lopen.

Meer inspiratie nodig?

Dada, kunsttijdschrift voor kinderen van 6 tot 106 over de zee (jaargang 7, DD 35)

Dada over water (jaargang 5, DD 23)

Aan de slag met boeken over de zee: lesmap geschreven voor leerkrachten van het vierde, vijfde en zesde leerjaar en bibliotheekmedewerkers. Met een selectie van de mooiste boeken over de zee. Te bestellen bij Stichting Lezen (zie www.stichtinglezen.be > onderwijs)

Afronden

Kleuters vinden het leuk om na al die experimenten eventjes tot rust te komen terwijl ze luisteren naar een ander mooi verhaal. Het boek 'Onder water, boven water' van Annemarie van Haeringen is een goede afsluiter. Tips om rond dit boek te werken vind je op

pagina 142 van het boek 'Wat zullen we nu beleven?' van Margriet Chorus. Een tip voor de leerkracht van de klas trouwens.

Deze verhalen zijn ook geschikt als afsluiter:

David en de walvis / Barbara van Rheenen. Clavis, 2003.

Ventje aan zee / Erika Cotteleer. – Clavis, 1998

De ark van Noach / Marianne Busser, Ron Schröder en Alex de Wolf (ill.). – van Holkema en Warendorf, 2003.

Mijnheer Big gaat naar de haaien / Gitte Spee. – Ploegsma, 2004

Meer informatie

Meer informatie, proefjes en tips vind je op www.hidrodoe.be: neem eens een kijkje bij de doe-hoek!

<http://www.reinwater.nl/jeugd/plaat.html>

<http://www.kbinirsnb.be/expo/ccbb/n-brico.htm>

TOEREN MET GEERT DE KOCKERE

Het gevarieerde kinderboekenoeuvre van Geert de Kockere (verhalen, gedichten en verrassende illustraties) nodigt uit om te leren, te lezen, te vertellen, te fantasieren en te filosoferen. Precies op maat van Jeugdboekenweek 2005 dus!

Basisprincipe

Van lezen ga je doen
Bib en school gaan boek in hand

Doelstelling

Een creatieve kennismaking met het veelzijdige werk van Geert de Kockere en met het thema van de Jeugdboekenweek.

Kinderen aanzetten om te lezen, te fantasieren en te filosoferen.

Doelgroep

- › Kinderen uit het derde en vierde leerjaar (leespromotie)
- › Alle bibliotheekbezoekers (tentoonstelling)

Duur

Bezoek van de kinderen aan de bib: 50 minuten
Het hele project (voorbereiding, uitvoering, nazorg) duurt enkele maanden.

Omschrijving van de activiteit

Het project bestaat uit twee luiken:

- › een permanente en groeiende tentoonstelling in de bibliotheek
- › begeleide themabezoeken van klassen in de bibliotheek

De tentoonstelling

In de jeugdafdeling van de bibliotheek is een kleine tentoonstelling opgebouwd die zich richt naar de uitgenodigde klassen en naar alle bibliotheekbezoekers.

Op deze manier maakt het publiek kennis met het

werk van Geert de Kockere en met de Jeugdboekenweek.

De tentoonstelling bestaat uit:

- › enkele paneeltjes met teksten (uitprint, kopie) en illustraties (kleurenkopie of -scan) uit het boek 'Het zijn toeren'
- › informatiepaneel over leven en werk van Geert de Kockere
- › zoveel mogelijk boeken van Geert de Kockere, eventueel teksten van passende gedichten
- › ruimte voor voorstelling en aankleding van de tentoonstelling
- › invulblaadjes en wensenkaartjes van de kinderen (zie verder)

De themabezoeken

Start de planning van de themabezoeken ruim op voorhand.

Januari: alle klassen van het derde en vierde leerjaar worden uitgenodigd voor een themabezoek aan de bibliotheek. Schep nieuwsgierigheid naar het werk van deze auteur door op de uitnodiging een gedicht van Geert de Kockere te plaatsen. Passende gedichten bij de uitnodiging: 'Domste' (uit: 'Een reus met lange armen', gedicht 16) of 'HUISdieren' (uit: 'HUISdieren').

Februari: klassen schrijven zich in voor de activiteit en concrete afspraken worden gemaakt. Wanneer je de bevestiging voor de activiteit stuurt, voeg dan opnieuw passend gedicht toe. Bijvoorbeeld 'Beleefd' (uit: 'Het koekeloerelaantje', p. 11).

Maart: de klassen bezoeken de bibliotheek.

Het boek 'Het zijn toeren' is het projectboek. Dit prentenboek bevat filosofische dierenverhalen die je op meerdere niveaus kan lezen.

De kinderen zullen eerst vooral geboeid zijn door de grappige situaties. Op een tweede niveau kan het thema van de 'menselijke beperktheid' worden uitgewerkt. In derde instantie zijn er de verrassende treffende illustraties.

Enkele 'dieren' lenen zich uitstekend voor een bezoek: de gans (die écht wil vliegen), het konijn (dat alleen

nog mooie dingen wil horen), de kip (die een vierkant ei wil leggen), het schaap (dat een geit wil zijn), de hond (die wil bijten in plaats van grommen), de rat (die op zolder droomt van de keuken), de kikker (die droomt van een sprong in de beek, ondanks zijn hoogtevrees), het zwijn (dat droomt van zwijnentaart als verjaardagscadeau), de goudvis (die droomt van een verre lange reis in zijn bokaal), de mol (die geniet van alles wat hij niet hoort en niet ziet)...

Voor elke klas wordt één van de dieren uitgewerkt.

We werken 'de kip' hier als voorbeeld uit.

Ontvangst in vertelhoek of de jeugdafdeling

- › Informatief leergesprek over kippen, aan de hand van tekst en illustraties in informatieve jeugdboeken
- › Leerlingen vullen een invulblaadje in (zie bijlage): associaties: 'kippen doen me denken aan' (min. 3 woorden)
 - wat een kip allemaal kan... (heel ernstig)
 - wat een kip niet kan... (nonsens)
- › Groepsgesprek over wat een kip allemaal niet kan: de kinderen vertellen hun neergeschreven ideeën aan elkaar
- › Voorlezen: de begeleider vertelt het verhaal over de kip uit het boek
- › Tijdens een kringgesprek praten de kinderen over hun eerste leesindrukken en gaan samen op zoek naar de kern van het verhaal.

Toeren door de jeugdafdeling en bezoek aan de tentoonstelling

- › De kinderen prikken hun eigen invulblaadje op het passende paneel
- › Toer door de bib: korte intro en kennismaking met de anderen dieren
- › Voorstelling van leven en werk van Geert de Kockere met aandacht voor de veelzijdigheid in zijn werk: verhalen, gedichten, diverse illustratietechnieken, website...

Afsluiting in de vertelhoek of de jeugdafdeling

- › De leerlingen verzinnen iets wat ze echt zouden willen maar waarvan ze denken/weten dat het nooit zal lukken
- › Ze schrijven het idee neer op een wensenkaartje

(zie bijlage)

- › Ideeënuitswisseling en -voorstelling
- › Afsluiting: gedicht Geert de Kockere (bijvoorbeeld 'Jeetje' uit: Bengeltjes, p. 14)
- › Uitzwaai: de leerlingen krijgen een infoblaadje met tips voor uitdieping in de klas of thuis. Dit is tevens een uitnodiging voor een later bezoek aan de tentoonstelling. Voeg ook hier een passend gedicht aan toe. Bijvoorbeeld 'De goudvis' uit: Gevulde vogels, p. xv) (Zie bijlage)
- › Nazorg: de wensenkaartjes van de leerlingen worden toegevoegd aan de projecttentoonstelling.

Benodigdheden

- › *Het zijn toeren* / Geert de Kockere en Johan de Vrome (ill.).. – Wielsbeke: De Eenhoorn, 2003 – 90-5838-186-2: 116,20.
- › Een ruimte voor een kleine tentoonstelling
- › Een bij voorkeur afgesloten lokaal voor de ontvangst van een klasgroep
- › Een ruimte voor de permanente groeientoonstelling: presentatie van enkele teksten en illustraties uit het boek 'Het zijn toeren' van Geert de Kockere en Johan Devrome (uitg. De Eenhoorn, 2003), panelen met informatie over leven en werk van de auteur, zo veel mogelijk boeken van Geert de Kockere.
- › Voor de bezoeken: aantrekkelijke invulblaadjes en wensenkaartjes voor elke leerling
- › de leerlingen brengen zelf een balpen of potlood mee

Meer over Geert de Kockere vind je op zijn website www.geertdekockere.be en in het salon van www.villakakelbont.be. Besprekingen van zijn boeken vind je op www.bibkids.be en de recensiesite www.pluizuit.be.

Leesproject voor kinderen van het 3e en 4e leerjaar

In het boek 'Het zijn toeren!' laat de schrijver Geert de Kockere allerlei dieren dingen doen die ze kunnen... en niet kunnen!

Gek is dat! Zo is er bijvoorbeeld _____ (vul jouw dier in!)

Als ik denk aan dat dier, dan denk ik vooral aan:
(vul drie woorden of dingen in)

Als je er goed over nadenkt, is mijn dier echt wel een ongelooflijk fantastisch beest! Weet je wat het allemaal kan?
(vul drie woorden of dingen in)

Jammer genoeg zijn er ook dingen die mijn dier niet kan. E-mails versturen bijvoorbeeld. Of televisies herstellen. Eten met mes en vork. Op elk moment de zon laten schijnen of de regen doen ophouden. Of...
(vul zelf nog drie dingen in)

Misschien, heel misschien, lukt het mijn dier ooit wel eens om ook die dingen te doen...
En als het toch niet lukt? Ach wat, het is het idee dat telt...

TOEREN MET GEERT DE KOCKERE WENSENKAARTJE

Bijlage 2

Leesproject voor kinderen van het 3e en 4e leerjaar

In het boek 'Het zijn toeren!' dromen dieren over dingen die ze wellicht nooit echt zullen kunnen. Het schaap zou liever een geit zijn, een goudvis wil een verre reis maken in zijn bokaal, de kip wil een vierkant ei leggen...

Heb jij ook zo'n stoute dromen? Zijn er ook dingen die je echt zou willen of kunnen, maar waarvan je weet dat het je nooit zal lukken?

Schrijf maar op...

1.

| 29

2.

3.

Blijf maar dromen en... veel succes!

Leesproject voor kinderen van het 3e en 4e leerjaar

Omdat het weer Jeugdboekenweek is, trokken we vandaag naar de bibliotheek.

Het thema van de Jeugdboekenweek is dit jaar www.WOEPS.be.
Alle boeken over wetenschap, filosofie en nonsens worden in de kijker gezet.

Wij maakten kennis met de wereld van jeugdauteur Geert de Kockere. In zijn boek 'Het zijn toeren!' denken dieren na over hun leven. Over wat ze allemaal kunnen, maar ook over wat ze niet kunnen. Zo zou de kip graag eens een vierkant ei leggen, het schaap wil een geit zijn, de goudvis wil een lange verre reis maken in zijn bokaal...

Geert de Kockere schreef nog veel meer grappige boeken die je aan het denken zetten. De meeste verhalen zijn in versvorm geschreven en ze zijn altijd schitterend geïllustreerd.

Nog de hele maand maart worden de kinderboeken van Geert de Kockere tentoongesteld in de bibliotheek. Je kan er ook lezen over zijn leven en zijn werk. En op de wensenkaartjes kan je lezen waarover de kinderen van onze gemeente dromen. Dingen die ze graag eens zouden doen, maar waarvan ze weten dat het hen nooit zal lukken...

'Over de menselijke beperktheid', zeiden de meneer en mevrouw van de bibliotheek...

De tentoonstelling kun je altijd bekijken tijdens de openingsuren van de bibliotheek.

Gemeentelijke bibliotheek – [adres, telefoon...]

De goudvis

in zijn bokaal

heeft warempel geluk:

zijn wereld

is ronder dan de mijne.

Daarom

hoor je hem nooit klagen.

Bij hem draait het nooit

vierkant.

Geert de Kockere
Uit 'Gevulde vogels',
uitg. De eenhoorn, 2000

TOEREN MET GEERT DE KOCKERE

Leesproject voor kinderen van het 3e en 4e leerjaar

Omdat het weer Jeugdboekenweek is, trokken we vandaag naar de bibliotheek.

Het thema van de Jeugdboekenweek is dit jaar www.WOEPS.be.
Alle boeken over wetenschap, filosofie en nonsens worden in de kijker gezet.

Wij maakten kennis met de wereld van jeugdauteur Geert de Kockere. In zijn boek 'Het zijn toeren!' denken dieren na over hun leven. Over wat ze allemaal kunnen, maar ook over wat ze niet kunnen. Zo zou de kip graag eens een vierkant ei leggen, het schaap wil een geit zijn, de goudvis wil een lange verre reis maken in zijn bokaal...

Geert de Kockere schreef nog veel meer grappige boeken die je aan het denken zetten. De meeste verhalen zijn in versvorm geschreven en ze zijn altijd schitterend geïllustreerd.

Nog de hele maand maart worden de kinderboeken van Geert de Kockere tentoongesteld in de bibliotheek. Je kan er ook lezen over zijn leven en zijn werk. En op de wensenkaartjes kan je lezen waarover de kinderen van onze gemeente dromen. Dingen die ze graag eens zouden doen, maar waarvan ze weten dat het hen nooit zal lukken...

'Over de menselijke beperktheid', zeiden de meneer en mevrouw van de bibliotheek...

De tentoonstelling kun je altijd bekijken tijdens de openingsuren van de bibliotheek.

Gemeentelijke bibliotheek – [adres, telefoon...]

De goudvis

in zijn bokaal

heeft warempel geluk:

zijn wereld

is ronder dan de mijne.

Daarom

hoor je hem nooit klagen.

Bij hem draait het nooit

vierkant.

Geert de Kockere
Uit 'Gevulde vogels',
uitg. De eenhoorn, 2000

DE VERHALENGEEST

De verhalengeest verzint verhalen bij hopen. Hij verzint en verzint, maar beleeft ze niet zelf. Het verhaal 'De verhalengeest' van meesterverteller Toon Tellegen is de aanzet voor kinderen om zelf verhalengeesten te worden. Ze verzinnen verhalen met hopen. Verhalen gekruid met kennis van zaken, een snuifje wetenschappelijke achtergrond, een vleugje filosofie en veel nonsens!

Basisprincipe

Voor elk kind is er wat te lezen
Van lezen ga je doen
De taalspeeltuin

Doelstelling

Een creatieve kennismaking met het veelzijdige werk van Toon Tellegen en met het thema van de Jeugdboekenweek. Kinderen aanzetten om te lezen, te fantasieren en te filosoferen.

Doelgroep

Kinderen vanaf het vijfde leerjaar

Duur

Twee keer een lesuur van minstens 50 minuten.

Omschrijving van de activiteit

Deze activiteit bestaat uit verschillende onderdelen, gebaseerd op het verhaal 'De verhalengeest' van Toon Tellegen. Je hoeft niet elk deel uit te voeren om tot een geslaagde activiteit te komen.

Vorbereiding

Zet vooraf een tafel met de boeken van Toon Tellegen klaar. Zoek informatie over de auteur bij elkaar en stel er een kennismakingsfolder mee samen.

Via deze kleine tentoonstelling kunnen de kinderen kennismaken met de auteur en zijn werk.

Het verhaal 'De verhalengeest'

Dit verhaal komt uit het boek 'De verhalenboot'. Daarin vind je geheimzinnige, poëtische en sprookjesachtige verhalen van schrijvers die allemaal houden van zon, water, warmte en eilanden: Toon Tellegen, Hans Hagen, Sjoerd Kuiper, James Franklin Wilson en Loekie Morales. Er staan ook teksten in van Arubaanse en Antilliaanse kinderen. Joke van Leeuwen liet hen zelf aan het woord over het leven op hun eiland.

Nodig de kinderen uit in de bibliotheek. Vertel hen dat ze vandaag worden ondergedompeld in een wereld van verhalen, en meer bepaald in de wereld van Toon Tellegen. Misschien heeft er iemand al eens een boek gelezen van deze schrijver?

Lees vervolgens een fragment uit 'De verhalengeest' voor aan de kinderen. Lees vanaf "Als ik bij mijn grootvader op bezoek was, vertelde hij mij altijd verhalen. Hij las nooit voor" tot "Die middag vertelde hij mij een verhaal over drieënnegentig kikkers, een walvis, twee meisjes en een rode autobus, dat onlangs echt gebeurd was. Het was de raarste geschiedenis die ik ooit had gehoord".

Vraag de kinderen of ze zelf ook een grootvader hebben die hen verhaaltjes vertelt. Zoniet, is er iemand anders die verhaaltjes vertelt of boeken voorleest? De juf of meester, mama of papa, oudere zus of broer...? Wat is er zo leuk aan voorlezen? Is er een verschil tussen voorlezen en vertellen?

Verzinnen ze zelf verhaaltjes?

Misschien inspireert het voorgelezen fragment hen om zelf op zoek te gaan naar het eiland met de vele verhalen. Misschien vinden ze daar het verhaal over de drieënnegentig kikkers, de walvis, een rode autobus en twee meisjes, een verhaal dat onlangs echt gebeurd was?

Zelf aan de slag

Vraag de kinderen om de ogen te sluiten en in gedachten op reis te gaan naar het verhalenland. Laat hen

fantaseren over hoe het verhaal met de 93 kikkers, de walvis, enz. er zou kunnen uitzien. Nu is het aan de kinderen om deze ideeën samen uit te werken. In kleine groepjes gaan de jonge verhalenverzimmers aan de slag. Via woorden en beelden zetten ze hun fantasie om in verhalen.

De kinderen beginnen met hun wilde ideeën en fantasieën te structureren. Dat kan aan de hand van volgende vragen. Eventueel noteer je deze vragen op een groot vel papier, dat als geheugensteuntje werkt.

- › Waar speelt het verhaal zich af? Laat hen al hun zintuigen gebruiken om die plaats te beschrijven. Wat kan je zien, horen, ruiken, voelen, proeven?
- › Wat is er tot nu toe al gebeurd? Bedenk een spannende of absurde beginzin. Laat hen nadenken over het verloop van het verhaal. Ze kunnen allerlei avonturen laten gebeuren. Misschien overvallen de kikkers de rode autobus waar de twee meisjes zich in bevinden, misschien gebeurt er wel iets totaal anders...
- › Wie speelt er allemaal mee in het verhaal? Wat hebben ze met elkaar te maken? Hoe gedragen de personages zich? Hebben ze bizarre eigenschappen? Zijn ze lief, boos, angstaanjagend, vrolijk, grappig, opvliegend, stilzwijgend, uitbundig... Hoe interessanter de personages zijn, hoe spannender of gekker het verhaal wordt!
- › Hoe eindigt het verhaal: onverwacht, leuk, triest...?

Daarna worden de verhalen uitgeschreven. Geef de kinderen ruim de tijd om samen hun verhaal op papier uit te werken. Willen ze illustraties bij het verhaal, laat hen dan tekenen, schilderen, om het even wat, zodat ze de personages en de omgeving waarin het verhaal zich afspeelt duidelijk in hun hoofd krijgen.

Wanneer alles op papier staat, leggen de kinderen het verhaal gedurende enkele dagen opzij. Op die manier kan alles wat bezinken, of komen er nieuwe ideeën naar boven. In de klas kunnen ze verder werken aan hun verhalen. Dan schrijven ze de definitieve versie uit en maken illustraties bij hun verhaal. Eventueel maken ze grote platen van de illustraties, zodat het voor hen makkelijker wordt om het verhaal later bij die platen te vertellen (cfr. Kamishibai).

Daarna komen de kinderen een tweede keer naar de bibliotheek. Elk groepje vertelt zijn versie van het verhaal aan de andere kinderen. Nadien bespreken ze de verschillende versies, de ene is misschien al gekker dan de andere. Hun uitgeschreven verhalen en de bijhorende prenten kunnen tijdelijk tentoongesteld worden in de bibliotheek.

Waarschijnlijk zijn de kinderen heel nieuwsgierig geworden hoe het verhaal van Toon Tellegen in het boek afloopt, hoe het verder gaat met het jongetje en zijn grootvader? Toon de kinderen het boek 'De verhalenboot' en lees hen de rest van het verhaal voor (vanaf pag. 28 tot en met 36). De volledige versie van dit verhaal vind je terug in de bijlage.

Meer tips

Verhalenkist

'Het was maar een klein eiland, vol met stenen en cactussen. Er woonde niemand. Maar midden op dat eiland, tussen doornstruiken, stond een boom. Als je aan die boom schudde, vielen er verhalen uit. Soms wel honderd tegelijk. Lange verhalen, korte verhalen, zoete verhalen, bittere verhalen, echt gebeurde verhalen, verzonden verhalen, harde verhalen, zachte verhalen en nog veel meer soorten verhalen. Hij raapte alle verhalen op – hij kon ze nauwelijks tillen – en liep terug naar zijn boot. En 's ochtends vroeg, als iedereen nog sliep, was hij weer thuis en verborg zijn verhalen in een geheime kist onder de grond.'

De kinderen hebben nu zelf het verhaal gehoord over de kikkers, de walvis, de autobus en de twee meisjes. Dat verhaal had grootvader uit zijn geheime verhalenkist opgediept. Welke verhalen zouden er nog in die kist zitten?

Laat de kinderen fantaseren over de personages van die nog onbekende verhalen. Misschien bedenken ze zelf nog meer verhalen, en kunnen ze nadien ook een geheime verhalenkist maken. Hopelijk bederven die verhaaltjes niet als het bestaan van hun kist bekend wordt...

Gekke gedachten of fantasieën in een doosje

Onze gekke gedachten en fantasieën zijn zo vluchtig dat we ze snel zouden moeten opschrijven of er resten ons slechts herinneringen. Tijdens het fantaseren over de verhalen die de kinderen schrijven, krijgen ze misschien ontzettend veel ideeën voor andere verhaaltjes. Laat die niet verloren gaan, gauw opschrijven is de boodschap!

Zorg voor een mooi schriftje of een leuke doos waarin al deze fantasieën bij elkaar kunnen blijven tot iemand er een nieuw verhaal van maakt.

Wil je deze fantasieën delen met anderen, of wil je weten hoe zij erop reageren? Hang ze aan een 'gedachten- of fantasieënmuur' en geef iedereen de kans om mee te schrijven ...

Misschien geef je hen wel zoveel inspiratie dat er tijdens de Jeugdboekenweek een hele bibliotheek vol gekke verhalen ontstaat.

Elkaar gekke briefjes schrijven

In de boeken van Toon Tellegen worden er heel wat briefjes geschreven. Aardige briefjes, zeldzame of gevaarlijke briefjes, ondoorgroendelijke, vrolijke, zachte en venijnige brieven... Lees eerst ter inspiratie enkele brieven voor van de dieren uit het bos.

Zoek dan samen naar onderwerpen voor de briefjes die de kinderen naar elkaar zouden willen schrijven. Laat hen ook nadenken over de meest originele manier waarop zij de briefjes zouden versturen en daarna ... aan de slag.

Wanneer iemand een briefje krijgt, moet dat natuurlijk ook beantwoord worden. Zorg ervoor dat de briefjes een plekje krijgen in de bibliotheek, zodat ook anderen erop kunnen reageren. Kijk uit voor briefjes die te intiem worden ... die gaan mee in de geheime kist van grootvader!

Zijn er kinderen die ook een briefje naar zichzelf willen schrijven? Die briefjes krijgen een apart plekje. Wil je graag sorteren op onderwerp, filosofie, nonsens, wetenschap... Hang de briefjes dan naast de verschillende thematafels in de bib.

Les Liseuses Fabuleuses in Tijgerpak

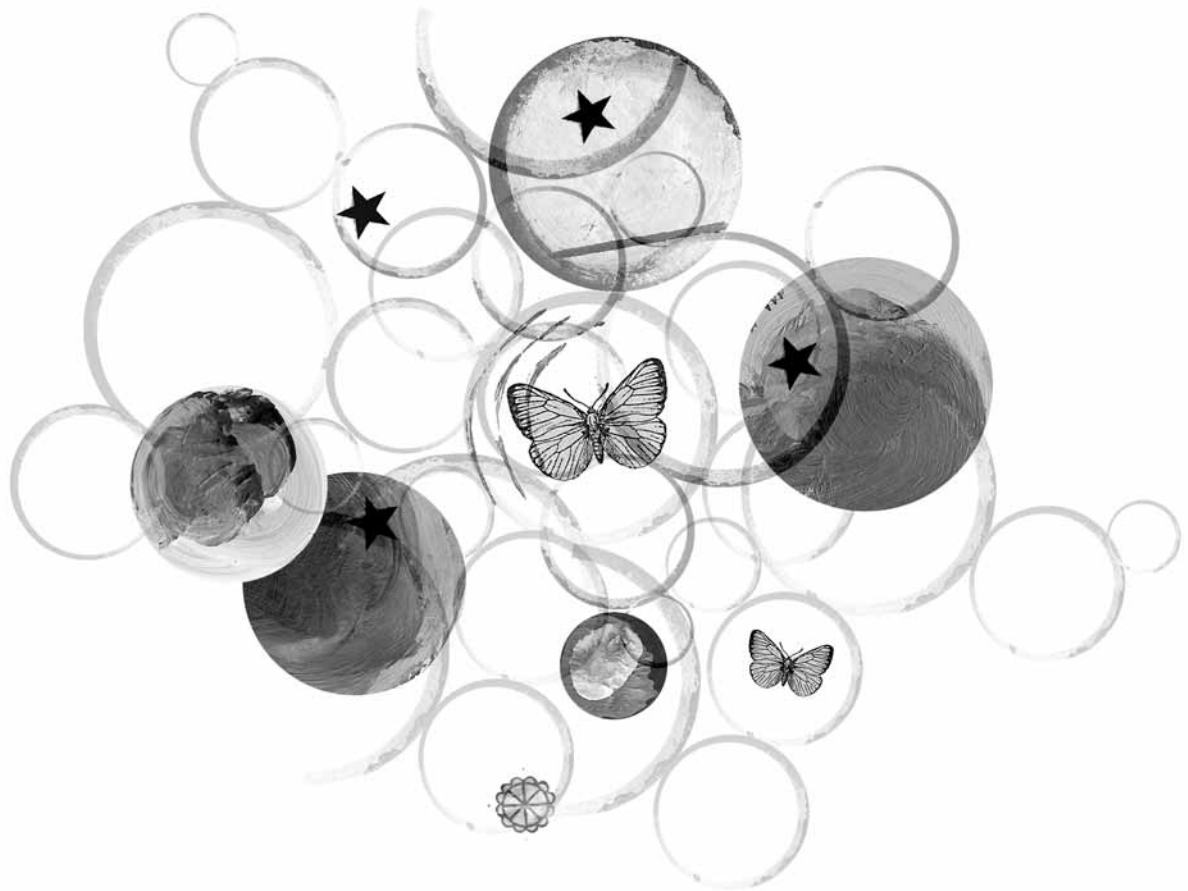
Les Liseuses Fabuleuses is een gezelschap voorlezers. In hun aanbod 'leespakketten' vind je ook een bloemlezing uit de dierenverhalen van Toon Tellegen.

Bibliotheken kunnen een 'liseuse' uitnodigen om deze verhalen te komen voorlezen. Alle stemmen, professioneel en semi-professioneel, werden zorgvuldig geselecteerd. Ze werken op losse basis mee aan diverse lezingen. Naast de stemmen zijn af en toe ook enkele muzikanten medeplichtig aan het woordenspel.

Het standaardtarief per liseuse per uur is 150 euro.

Meer informatie vind je op

<http://www.lesliseusesfabuleuses.be>.

Als ik bij mijn grootvader op bezoek was, vertelde hij mij altijd verhalen. Hij las nooit voor.

Toen ik nog klein was, zat ik op zijn knie. Zijn baard prikte in mijn gezicht en hij vertelde over kabouters en puntmutsen en muizen, kikkers en vliegende herten. Later zat ik aan tafel, peuterde hij in zijn pijp en vertelde hij over draken met honderd koppen, over heksen, prinsessen en prinses, en over piraten met een houten been en één oog.

Als hij vertelde, keek hij naar de verte. Ik keek soms naar zijn gezicht en telde de rimpels.

Maar als ik bij honderd was, was ik nog lang niet op de helft.

Op een middag vroeg ik hem of hij weer een verhaal wilde vertellen. Hij keek mij aan, plukte aan zijn baard en zei: 'Ze zijn op. Ik moet nieuwe halen. Misschien morgen.'

Hij sloeg een bladzijde van zijn krant om en las verder. Ik stond op en ging naar buiten. Ik gooide steentjes in het water achter het huis tot het donker werd.

De volgende middag vroeg ik hem of hij al nieuwe verhalen had. 'Ja,' zei hij en hij legde zijn krant neer.

Ik vroeg hem hoeveel hij er had en waar hij ze vandaan had gehaald. Hij vertelde dat er een eiland was midden in de oceaan. Daar voer hij 's nachts in een boot naartoe. Hij legde de boot in een inham vast en stapte aan land.

Het was maar een klein eiland, vol met stenen en cactussen. Er woonde niemand. Maar midden op dat eiland, tussen doornstruiken, stond een boom. Als je aan die boom schudde, vielen er verhalen uit. Soms wel honderd tegelijk.

Lange verhalen, korte verhalen, zoete verhalen, bittere verhalen, echt gebeurde verhalen, verzonnen verhalen, harde verhalen, zachte verhalen en nog veel meer soorten verhalen.

Hij raapte alle verhalen op – hij kon ze nauwelijks tillen – en liep terug naar zijn boot. En 's ochtends vroeg, als iedereen nog sliep, was hij weer thuis en verborg zijn verhalen in een geheime kist onder de grond. Ik vroeg of ik die kist eens mocht zien. Maar mijn grootvader schudde zijn hoofd. Dat kon niet. Dan was die kist niet meer geheim en bedierven alle verhalen.

Dan had hij niets meer te vertellen, zei hij.

Die middag vertelde hij mij een verhaal over drieënnegentig kikkers, een walvis, twee meisjes en een rode autobus, dat onlangs echt gebeurd was. Het was de rareste geschiedenis die ik ooit had gehoord.

Zo vertelde mijn grootvader mij jarenlang verhalen. En nooit kreeg ik genoeg daarvan.

maar op een keer zei hij plotseling – hij was toen al heel oud: 'Luister. Als je me niet meer ziet en ze zeggen dat ik dood ben, dan moet je ze niet geloven. Want ik ga niet dood. Ik ga nooit dood. Dan kan niet. Maar alleen jij mag dat weten. Niemand anders.'

'Waarom niet?' vroeg ik.

'Dat is zo,' zei hij. 'Belof je dat je dat nooit aan iemand zal vertellen?'

'Dat beloof ik,' zei ik.

Hij zuchtte en legde zijn hand op mijn hoofd. Hij beefde ook.

'Waar bent u dan?' vroeg ik. 'In de hemel?'

'In de hemel?' zei hij. Hij keek mij met grote ogen aan.

'Nee, dat denk ik niet... ergens anders... dat merk je wel... ik weet het niet... maar ik kom wel een keer terug...'

Ergens anders, dacht ik. Dat kan overal zijn. Misschien wel aan de andere kant van de wereld of op de zon of ergens langgeleden. En een keer, dat was misschien over honderd jaar. Maar ik zei dat niet.

'Als ze zeggen dat ik dood ben, zeg dan maar: 'Dat is geen punt,' zei hij.

Ik beloofde dat ook. Ik had hem alles wel willen beloven.

Niet lang daarna, op een ochtend, zei mijn moeder dat mijn grootvader gestorven was. 'In zijn slaap,' zei zij. Er stonden tranen in haar ogen.

'Dat is geen punt,' zei ik en ik knikte.

Mijn moeder keek mij met grote ogen aan en sloeg haar armen om mij heen.

Ze dacht vast dat ik zó verdrietig was dat ik niet wist wat ik zei, en wilde mij troosten. Maar ik was helemaal niet verdrietig, want mijn grootvader was niet dood. Op de begrafenis, een paar dagen later, keek ik niet

vrolijk, want ik dacht: Als ik nú vrolijk kijk, denken ze dat ik iets weet wat zij niet weten, en rammelen ze me door elkaar en zeggen: 'Vertel op!' en misschien vertel ik dan wel dat hij niet dood is, en is hij teleurgesteld in mij.

Mijn grootvader teleurstellen, dat wilde ik nooit.

Ik keek ernstig en wreef af en toe met mijn zakdoek in mijn ogen, net als mijn moeder.

Maar ik wist dat er een lege kist langzaam de grond in zakte.

Er gingen weken voorbij. Ik miste mijn grootvader en zijn verhalen. En ik dacht aan de eenzame boom op het eiland midden in de oceaan.

Later, dacht ik, dan ga ik daarheen, dan zál ik er toch aan schudden...

En toen, op een nacht – het stormde en het was heel donker, de ramen en de deuren klapperden – hoorde ik plotseling een eigenaardig geruis, vlak naast mijn bed.

'Wie is daar?' vroeg ik. Ik kneep in mijn arm om te zien of ik wel wakker was en ik wilde al 'Help!' roepen. 'Ik', zei een stem. 'Ssst. Blijf maar liggen. Ik ben het. Ik zei toch dat ik terug zou komen?'

Het was mijn grootvader.

'Ja', zei ik.

Hij ging op de rand van mijn bed zitten en vertelde wat hem was overkomen sinds hij mij voor het laatst had gezien en sinds iedereen dacht dat hij dood was. Zijn verhalen waren opgeraakt en op een dag was hij weer naar het eiland met de verhalenboom gevaren. Halverwege de oceaan was het gaan stormen. Zijn bootje was opgetild, over de golven heen geblazen en omgeslagen. Mijn grootvader was in het water terechtgekomen, in huizenhoge golven tussen haaien en dolfijnen. Hij had zich vastgeklampt aan een losgeslagen plank. Zo had hij rondgedreven, dagenlang.

Uiteindelijk was hij aangespoeld, met zeewier in zijn haar en uitgeput, op het eiland van de verhalenboom. Wekenlang had hij daar gelegen. Hij had water gedronken uit de bladeren van een struik boven zijn hoofd, en de vruchten van een cactus gegeten, die rondom hem op de grond lagen. Tenslotte had hij weer zoveel kracht dat hij naar de verhalenboom was gekropen. Tegen de stam was hij gaan zitten.

'Het was midden op de dag', vertelde hij. 'De zon scheen en de zee glinsterde. Heel ver weg zag ik een eiland met een hoge berg, met de top in de wolken.

En boven het water scheerden koningssterns en fregatvogels met rode kelen. Ik dacht: Misschien blijf ik hier altijd wel zitten en denkt iedereen dat ik dood ben.

Maar toen dacht ik aan jou.'

Even voelde ik zijn hand op mijn hoofd.

'Ik stond op en schudde aan de boom,' ging hij verder.

'Er gebeurde niets. Er viel geen verhaal op de grond.

Ik schudde harder en weer gebeurde er niets.

Ik dacht: Misschien zijn alle verhalen wel weggewaaid in de storm. Of verdord en verschrompeld.

Maar hoe kom ik dan aan nieuwe verhalen?

Ik schudde en schudde.

Maar er viel niet één verhaal, zelfs niet een heel klein sprookje, uit de boom.

Toen werd ik zo wanhopig dat ik de boom met allebei mijn armen omvatte en met volle kracht aan hem schudde, terwijl ik schreeuwde: "Verhalen! Nu!"

De boom kraakte en scheurde van zijn wortels los.

Met stam en al viel ik achterover met mijn hoofd op de grond. Ik zag duizenden kleine sterretjes, en toen niets.

Even later kwam ik weer bij. Ik lag op mijn rug, met de boom in mijn armen. Stof dwarrelde nog neer. Ik was maar heel kort bewusteloos geweest.

Ik keek naar het gat waarin de boom had gestaan. Er bewoog daar iets.

Ik richtte mij half overeind en legde de boom naast mij neer. Uit het gat maakte zich een wezen los.

Ik wist niet of het een mens was. Het had een hoofd, maar geen ogen, een stem, maar geen mond, en het had tientallen armen en benen.

Ik durfde mij niet te verroeren. En ik had natuurlijk nog pijn in mijn hoofd van die val achterover.

Het wezen boog zich naar mij toe en zei: 'Ik ben de verhalengeest. Wie ben jij?'

'Ik, eh...' zei ik.

'Meneer Ik, eh... dus,' zei de verhalengeest. 'Mooie naam.'

Hij zei dat hij mij – ik, eh... - heel dankbaar was, want ik had hem bevrijd uit de verhalenboom.

'Eindelijk, eindelijk...' zei hij.

'Altijd maar verhalen verzinnen en zelf nooit iets beleven... verschrikkelijk is dat. Maar nu...'

Hij schudde mijn handen met twee van zijn handen en sloeg mij met een stuk of tien andere handen op mijn rug.

'Ga mee,' zei hij. 'We vertrekken meteen'.
'Waarheen?' vroeg ik.
Maar dat wilde hij niet zeggen. Hij tilde mij op in vijftientig van zijn armen en liep naar de zee.
'Pas op,' zei ik. Maar hij stapte op het water en liep er moeiteloos overheen.
'Als je het kunt, is er niets aan,' zei hij.
Het was avond geworden. De maan kwam op en de hele nacht liepen wij over de zee van het ene eiland naar het andere. Hij nam grote passen en als er af en toe een wolk verscheen, blies hij hem weg.
Over elk eiland wist hij wel wat te vertellen. Welke piraten er hadden gewoond, welke indianen er op de rotsen hadden getekend en welke draken er onder de grond waren opgesloten.
Toen de zon opkwam, liep hij nog steeds. Ik zat op zijn rug en keek mijn ogen uit.
'Daar gaan wij heen,' zei hij. Hij wees.
Ik zag een eiland met een hoge berg. Boven de berg hing een rookpluim.
'Dat is een vulkaan,' zei ik.
'Ja,' zei hij.
'Wat gaan wij daar doen?' vroeg ik.
'Dat zul je wel zien,' zei hij.
Ik zei dat ik bang was voor vulkanen.
'Bij mij ben je veilig,' zei hij.
Ik geloofde hem.
We gingen aan land op een vooruitstekende rots van het eiland met de vulkaan. We liepen landinwaarts.
Overal zagen we verlaten huizen. En overal lagen dikke lagen stof.
We liepen tegen een helling op. Brandende lava kwam op ons af.
'Pas op!' riep ik weer.
'Wat ben je bij mij?' vroeg hij.
'Veilig,' mompelde ik.
'Nou dan,' zei hij en hij liep dwars door de brandende lava heen en we verbrandden niet.
Toen we de top van de vulkaan hadden bereikt, daalden we af in de krater. Vlammen sloegen om ons heen en roet en rook deden mijn ogen tranen. Telkens weer moest ik tegen mijzelf zeggen dat ik veilig was, anders had ik het niet geloofd.
Dwars door het vuur gingen we naar beneden tot op de bodem van de vulkaan.
Daar stond een paleis dat uit louter vlammen bestond.

We bleven voor de gloeiende poorten staan.
'Halt,' riepen soldaten daar, en uit hun mond en ogen schoten steekvlammen op ons af.
Maar de verhalengeest ving de vlammen met zijn honderden handen op en schoot ze terug, en alle soldaten vielen om en lagen walmend op de brandende grond.
Ik hield me heel stevig aan de verhalengeest vast. Ik ben veilig, dacht ik, ik ben veilig, ik ben veilig...
Hij trapte de deur van het paleis in en ging naar binnen.
En daar, op een troon, zat de koning van de vulkaan.
Nooit zag ik iets vurigers en oogverblindenders, en voelde ik een grotere hitte dan toen.
'Wie bent u?' vroeg de koning en reusachtige vlammen golfd en wikkelden zich om ons heen.
'Dit is Ik, eh...' zei de verhalengeest, 'en ik ben de verzinner van alle sprookjes en alle verhalen. Ik kan alles laten gebeuren wat ik maar wil.'
'Wat komt u doen?' vroeg de koning en een stroom gloeiende lava vloede uit zijn mond.
'U doven,' zei de verhalengeest.
'Mij doven?' zei de koning. 'Dat is onmogelijk! Ik ben oppermachtig.'
'Dat zullen we wel eens zien,' zei de verhalengeest en hij blies en wapperde met zijn handen.
Plotseling doofden alle vlammen en hield de lava op met stromen. Het werd heel donker.
'Srrgrtr,' gromde de koning nog. Hij smeulde nog een paar tellen na. Toen gleed hij van zijn troon af en lag met zijn gezicht voorover op de grond.
Alle hitte was verdwenen. Alleen de geur van as en rook hing daar nog.
'Zie je wel dat je veilig bent,' zei de verhalengeest.
'Ja,' zei ik. 'Maar hoe deed u dat?'
'Verzinnen,' zei hij. 'Ik kan alles verzinnen wat ik wil. Daar is niets aan.'
We klommen omhoog, de vulkaan uit. Het was midden op de dag. Er kwam geen rook meer uit de krater en alle lava was afgekoeld.
'Zo, zei de verhalengeest. 'Deze vulkaan is dood en zal nooit meer uitbarsten.'
Even later liepen we weer over de zee terug naar zijn eiland. Hij verzoon een nieuwe boot voor mij en nam afscheid.
'Nu ga ik iets verzinnen tegen orkanen,' zei hij. 'Iets om ze in op te sluiten of fijn te malen. Ik bedenk wel wat. Tot ziens!'

En plotseling was hij verdwenen. Alsof hij in het niets was opgelost.

Ik voer van het eiland vandaan. Midden op zee keek ik nog één keer om. Nooit zou ik daar meer terugkomen, wist ik, nu de verhalenboom er niet meer stond. En of ik ooit de verhalengeest zou terugzien... ik wist het niet. De wind blies mij voort en ik dacht: Misschien blijf ik altijd wel varen. Maar toen dacht ik opeens aan jou.'

Weer voelde ik zijn hand op mijn hoofd. Hij streekde mijn haar. 'En ik voer naar jou toe. Ook al stormde het en regende het dagenlang. Hier ben ik.'

Hij zweeg. Ik probeerde hem door het donker heen te zien. Ik zag niets. Maar toen ik mijn hand uitstreekte, voelde ik zijn gezicht.

'Ik heb nog veel meer rimpels,' zei hij.

'Hoeveel?' vroeg ik.

40 | 'Tweeduizendzeshonderdachtenzeventig,' zei hij. 'Tel maar na.'

Maar ik geloofde hem.

'Denkt iedereen dat ik dood ben?' vroeg hij.

'Ja,' zei ik.

'Heb je gezegd dat dat geen punt is?'

'Ja'

'En tegen niemand dat ik niet dood ben?'

'Nee'

'Goed,' zei hij. Hij zuchtte.

'Nu ben ik moe,' zei hij. Zijn stem klonk opeens heel zwak en ook verdrietig. 'Ik ga even slapen.'

'Waar?' vroeg ik.

Maar hij zei niets meer. Ik hoorde een soort geritsel en gekraak en plotseling voelde ik dat hij in mijn achterhoofd kroop en daar ging liggen. Hij was uitgeput. Even later hoorde ik hem langzaam en regelmatig ademhalen. Hij sliep. Hij sliep heel diep. Mijn grootvader.

Niemand weet dat hij daar, ergens diep in mijn hoofd, nu nog altijd is en altijd zal blijven, zolang ik leef.

Soms, 's nachts, als ik niet kan slapen, maak ik hem wakker en praten we:

Weet je nog...? Ja... en weet jij nog...? O ja... en toen... Ja, toen...

Ik heb geluk. Mijn grootvader gaat nooit dood.

VIND JIJ DE RODE DRAAD?

Er zijn zo van die thema's, personages en motieven die telkens opnieuw opduiken in de jeugdliteratuur. De verliefde prins, een onbewoond eiland, reuzen en dwergen, een magisch zwaard... het zijn allemaal elementen die vroeg of laat in de jeugdliteratuur voorkomen, en die vaak hun oorsprong hebben in overgeleverde sprookjes, mythen en legenden.

In deze activiteit ontdekken kinderen via allerlei opdrachten en vraagstukken de oerthema's van de jeugdliteratuur. Zo ontdekken ze verschillende invalshoeken van een bepaald thema, de verschillende waarheden, en leren ze zoeken en verbanden leggen.

Basisprincipe

Wie woorden zaait

Doelstelling

Kinderen leren diverse soorten verhalen kennen
Kinderen leren allerhande bronnen raadplegen

Doelgroep

Kinderen van de derde graad lager onderwijs en eerste graad middelbaar onderwijs

Omschrijving van de activiteit

Klassen uitnodigen

Nodig de klassen of individuele kinderen uit jouw stad en gemeente uit om de rode draad te komen vinden. Een voorbeeld van uitnodiging vind je in de bijlage.

Onthaal in de bibliotheek

Vraag kinderen om op zoek te gaan naar de rode draad. Leg hen uit hoe ze het spel spelen. Spreek individuele kinderen aan en geef hen een spelformulier mee. Wijs hen er op dat ze de antwoorden kunnen vinden in boeken, cd's, stripverhalen, het internet... kortom, in alle materialen die in de bib te vinden zijn.

Verloop van de activiteit

Wanneer het spel met een hele klas speelt, verdeel de

kinderen dan in groepjes. Vraag elk groepje om een leuke groepsnaam te bedenken. Elk groepje krijgt één spelformulier waarop ze allerlei opdrachten en vragen vinden die ze moeten oplossen.

Deze spelformulieren vind je in de bijlage.

Doorheen de antwoorden loopt een rode draad. Het is aan de kinderen om niet alleen de opdrachten goed op te lossen, maar ook om de deze rode draad, ofwel het 'oerthema', te herkennen.

Wanneer iedereen (binnen een vooraf afgesproken tijdsduur) klaar is, vertellen de verschillende groepjes elkaar de oplossingen op hun vragen en hoe ze aan hun eindantwoord, de rode draad, gekomen zijn.

Als de groepjes de oplossing niet vinden, krijgen ze toch nog een extra kans om de rode draad te ontmaskeren. De bijkomende tip bestaat uit de omschrijving van het thema zoals je die vindt in het woordenboek. (Bijvoorbeeld 'Spiegel': voorwerp van glas met een preparaat daarachter, of van metaal met een gepolijst oppervlak, dat door terugkaatsing beelden vormt van de voorwerpen die zich ertegenover bevinden)

Benodigdheden

- › Voldoende kopies van het spelformulier
- › Schrijfgierief en kladpapier voor elk groepje.
- › De boeken, naslagwerken, websites waarin de kinderen kunnen zoeken naar antwoorden.

Oplossingen

Spelformulier 1: de rode draad is "appel"

1. Antwoord: Sneeuwwitje
2. Antwoord: Willem Tell
3. Antwoord: Adam en Eva
4. Antwoord: Isaac Newton
5. Antwoord: Van den Wachtelboom

Spelformulier 2: de rode draad is "zeven"

1. Antwoord: De wolf en de zeven geitjes
2. Antwoord: Klein Duimpje
3. Antwoord: De zeven raven

4. Antwoord: Zeven wereldwonderen
5. Antwoord: De zevensprong

Spelformulier 3: de rode draad is “klein/groot”

1. Antwoord: Erik, of Het klein insectenboek
2. Antwoord: De avonturen van Nils Holgersson (van Selma Lagerlöf)
3. Antwoord: een grote vriendelijke reus
4. Antwoord: Peter Pan
5. Antwoord: Alice in Wonderland

Spelformulier 4: de rode draad is “zwaard”

1. Antwoord: Zwaard van Damocles
2. Antwoord: Koning Arthur
3. Antwoord: Jeanne d’Arc
4. Antwoord: Zorro
5. Antwoord: De Rode Ridder

Spelformulier 5: de rode draad is “schoenen of laarzen”

1. Antwoord: De gelaarsde kat
2. Antwoord: Assepoester
3. Antwoord: De rode schoentjes
4. Antwoord: De tovenaer van Oz
5. Antwoord: De stukgedanste schoentjes

Spelformulier 6: de rode draad is “spiegel”

1. Antwoord: Sneeuwwitje en de zeven dwergen
2. Antwoord: Door een spiegel, in raadselen
3. Antwoord: De roos en het zwijn - Anne Provoost
4. Antwoord: Assepoes, een lied van vertrouwen [er staat een spiegel op de kaft]
5. Antwoord: Achter de spiegel en wat Alice daar aantrof - Lewis Carroll

Spelformulier 7: de rode draad is “eiland”

1. Antwoord: Vos en haas op het eiland
2. Antwoord: (Het eiland) Zeekraai
3. Antwoord: Cast Away
4. Antwoord: De eerste reis van Sindbad
5. Antwoord: Mauritius [= een eiland!]

Spelformulier 8: de rode draad is “ring”

1. Antwoord: in de reeks Sprookverhalen, Het vrouwtje van Stavoren - Agave Kruijssen
2. Antwoord: Lord of the rings: the return of the king
3. Antwoord: Bontepels (Grimm nr. 65)

4. Antwoord: door aan zijn ring te draaien, roept hij een geest op die hem helpt (zie bijvoorbeeld Verhalen uit Duizend-en-één-nacht van Hans Petermeijer)
5. Antwoord: De doge-ring van Venetië Thea Beckman

Spelformulier 9: de rode draad is “draak”

1. Antwoord: vuur, want hij is een vuurspuwer.
2. Antwoord: schat (draken staan ervoor bekend eeuwen op een schat te liggen slapen)
3. Antwoord: de Schone Slaapster
4. Antwoord: Falkor is een draakhond die kan vliegen.
5. Antwoord: Monsters (en Co)

Literatuurlijst

Deze boeken, verhalen, films en personen komen, rechtstreeks of onrechtstreeks, voor in de vragen. Je kan een tafel of een stand voorzien waar je al deze materialen ter inzage legt. Op die manier kunnen de kinderen vlot een antwoord op de vragen vinden.

Boeken en verhalen

Sprookjes voor kind en gezin / Jacob en Wilhelm Grimm. Rotterdam: Lemniscaat, 2004. - 90-6069-381-7
23,30 euro.

- > Sneeuwwitje
- > Van den Wachtelboom
- > De wolf en de zeven geitjes
- > De zeven raven
- > Assepoester
- > De stukgedanste schoentjes

De kruisboog / Anthony Horowitz. - Antwerpen: Facet, 2003. - 90-5016-401-3: 14,95 euro.

Verhalen uit Duizend-en-één-nacht / Hans Petermeijer. - Tilburg: Zwijsen, 2000. - 90-276-8624-6: 9,92 euro.

- > De eerste reis van Sindbad
- > Aladdin

De zevensprong / Tonke Dragt. - Amsterdam: Leopold, 1999. - 90-258-3398-5: 12 euro.

Erik, of het Klein Insectenboek / Godfried Bomans. - Utrecht: Het Spectrum, 2001. - 90-274-7339-0: 14,13 euro.

De reis van Niels Holgersson / Selma Lagerlöf en Lars Klinting. - Rotterdam: Lemniscaat, 2004. - 90-5637-572-5: 14,95 euro.

De GVR / Roald Dahl en Quentin Blake (ill.) - Baarn: Fontein, 1999. - 90-261-1275-0: 14,85 euro.

Peter Pan / James M. Barrie. - Amsterdam: Ploegsma, 1996. - 90-216-1140-6: 16,11 euro.

De avonturen van Alice in Wonderland / Lewis Carroll en John Tenniel (ill.). - Amsterdam: Van Goor, 2001. - 90-00-03106-0: 20,50 euro.

Achter de spiegel en wat Alice daar aantrof / Lewis Carroll en John Tenniel (ill.). Amsterdam: Van Goor, [1997?]. - 90-00-03174-5: 20,08 euro.

Alice in Wonderland / Lewis Carroll en Lisbeth Zwerger (ill.). - s.l.: De vier windstreken, 1999 - 90-5579-402-3.

De avonturen van Alice in Wonderland / Lewis Carroll en Helen Oxenbury (ill.) - Haarlem: Gottmer, 1999 - 90-257-3180-5.

De tovenaars van Oz / L. Frank Baum en Lisbeth Zwerger (ill.). - [S.l.]: De vier windstreken, 1996. - 90-5579-181-4: 19,78 euro.

De grote tovenaars van Oz / L. Frank Baum en W.W. Denslow (ill.). - Averbode: Altiora, 1994. - 90-230-0867-7: 12,27 euro.

Door een spiegel, in raadselen / Jostein Gaarder. - [S.l.]: Houtekiet, 1996. - 90-261-0957-1: 14,75 euro.

De roos en het zwijn / Anne Provoost. - Amsterdam: Querido, 1998. - 90-214-7864-1: 11,16 euro.

Assepoes, een lied van vertrouwen / Pamela Koevoets en Michiel Romeyn (ill.). - Amsterdam: De Bezige Bij, 2000. - 90-234-6206-8: 19,81 euro.

Vos en Haas op het eiland / Sylvia Vanden Heede en Thé Tjong-Khing (ill.). - Tiel: Lannoo, 2000. - 90-209-4098-8: 14,95 euro.

Samen op het eiland Zeekraai / Astrid Lindgren en Alice Hoogstad (ill.). - Amsterdam: Ploegsma, 2003. - 90-216-1625-4: 17,95 euro.

Slopie / Joke Van Leeuwen. - Amsterdam: Querido, 2004. - 90-451-0090-8: 12,50 euro.

Het vrouwtje van Stavoren / Agave Kruijssen en Yvonne Jagtenberg (ill.). - Baarn: De Fontein, 2000. - 90-261-1543-1: 9,87 euro.

De doge-ring van Venetië / Thea Beckman. - Rotterdam: Lemniscaat, 2003. - 90-6069-953-X: 14,13 euro.

De vuurvretter / David Almond. - Amsterdam: Querido, 2005 - 90-451-0146-7: 13,75 euro.

Het oneindige verhaal [jubileumeditie] / Michael Ende. - Baarn: de Fontein, 2004. - 90-261-3097-X: 17,50 euro.

Schateiland / R.L. Stevenson en Fred Marshall (ill.). - Bilthoven: Solo, 2002. - 90-76268-3.

De bijbel: Willibrordvertaling / 's-Hertogenbosch: Katholieke Bijbelstichting, 1996. - 90-6173-590-4: 12,27 euro.

› Adam en Eva

Sprookjes van Moeder de Gans / Charles Perrault en Irene Goede (ill.). - Rotterdam: Lemniscaat, 1995. - 90-6069-991-2: 19,58 euro.

› Klein Duimpje

› De gelaarsde kat

Sprookjes en verhalen / Hans Christian Andersen en Charlotte Dematons e.a. (ill.). - Rotterdam: Lemniscaat, 2001. - 90-6069-840-1: 24,74 euro.

› De rode schoentjes

De rode ridder / Willy Vandersteen. - Antwerpen: Standaard. (Stripreeks)

De schone slaper / Willy Vandersteen. – Antwerpen: Standard. (Uit de reeks Suske en Wiske)

Films

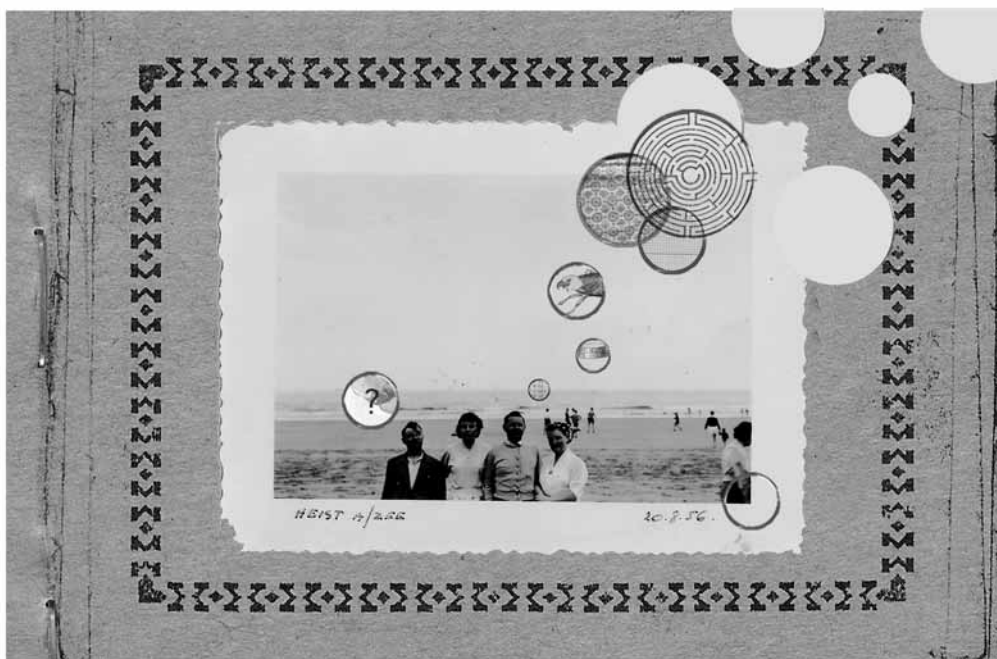
Lord of the rings: the return of the king (Peter Jackson, 2002-...)

Cast Away (Robert Zemeckis, 2001)

Monsters & Co (Pixar)

Informatie over figuren en begrippen

- › Isaac Newton
- › Koning Arthur
- › Jeanne d'Arc
- › Zorro
- › de zeven wereldwonderen
- › het zwaard van Damokles (zie: Spreekwoorden verklaard / C.G.L. Apeldoorn en R. Van Riet e.a. - Utrecht : Het Spectrum, 1996 - 90-274-3466-2.)

VIND JIJ DE RODE DRAAD?

Er zijn zo van die thema's die vaak opduiken in jeugdboeken. Je bent zeker al eens een verliefde prins, een magische klok, goede en boze feeën of een sprekende ezel tegengekomen in een leesboek.

Deze thema's komen vaak uit oude sprookjes, mythen en legenden.

Aan jullie, speurders, om gelijkaardige thema's te ontdekken!

Kom tijdens de Jeugdboekenweek naar de bibliotheek, vraag om een spelformulier en ga op zoek naar de rode draad. Er valt heel wat sprookjesachtigs te ontdekken.

Speurplezier verzekerd!

VIND JIJ DE RODE DRAAD?

Er zijn zo van die thema's die vaak opduiken in jeugdboeken. Je bent zeker al eens een verliefde prins, een magische klok, goede en boze feeën of een sprekende ezel tegengekomen in een leesboek.

Deze thema's komen vaak uit oude sprookjes, mythen en legenden.

Aan jullie, speurders, om gelijkaardige thema's te ontdekken!

Kom tijdens de Jeugdboekenweek naar de bibliotheek, vraag om een spelformulier en ga op zoek naar de rode draad. Er valt heel wat sprookjesachtigs te ontdekken.

Speurplezier verzekerd!

SPELFORMULIER 1

VIND JIJ DE RODE DRAAD?

Spelformulier voor slimme speurders

Er zijn zo van die thema's die vaak opduiken in jeugdboeken. Je bent zeker al eens een verliefde prins, een magische klok, goede en boze feeën, een koppige koningsdochter tegengekomen in een leesboek.

Deze thema's zijn vaak afkomstig uit oude sprookjes, mythen en legenden.

Aan jullie, speurders, om gelijkaardige thema's te ontdekken!

Aan de slag

Hieronder vind je 5 vragen.

Sommige vragen kun je misschien meteen beantwoorden.

Maar er zijn ook vragen waarvoor je moet speuren in verhalen, weetjesboeken of websites.

Als je alle vragen hebt opgelost, moet je raden welke rode draad erin verborgen zit. Je bent pas helemaal klaar als je deze rode draad hebt gevonden.

Veel succes!

1. *In welk sprookje wordt een meisje zo wit als sneeuw vergiftigd door haar boze stiefmoeder?*

2. *Welke beroemde kruisboogschutter weigerde de hoed te groeten die landvoogd Gessler op een staak op een dorpsplein had laten zetten? Ook Antony Horowitz heeft deze sage bewerkt.*

3. *In welk godsdienstig verhaal worden de eerste mensen op aarde pas bewust van hun naaktheid nadat de vrouw verleid wordt door een slang?*

4. *Welke Engelse fysicus en wiskundige ontdekte het bestaan van de zwaartekracht? Zoek op het internet!*

5. *Uit welk sprookje van de gebroeders Grimm sterft de vrouw nadat zij een kindje krijgt zo wit als sneeuw? Ze wordt begraven onder een boom.*

Groepsnaam

De rode draad in dit spel is

SPELFORMULIER 2 VIND JIJ DE RODE DRAAD?

Spelformulier voor slimme speurders

Er zijn zo van die thema's die vaak opduiken in jeugdboeken. Je bent zeker al eens een verliefde prins, een magische klok, goede en boze feeën, een koppige koningsdochter tegengekomen in een leesboek.

Deze thema's komen vaak uit oude sprookjes, mythen en legenden.

Aan jullie, speurders, om gelijkaardige thema's te ontdekken!

Aan de slag

Hieronder vind je 5 vragen.

Sommige vragen kun je misschien meteen beantwoorden.

Maar er zijn ook vragen waarvoor je moet speuren in verhalen, weetjesboeken of websites.

Als je alle vragen hebt opgelost, moet je raden welke rode draad erin verborgen zit. Je bent pas helemaal klaar als je deze rode draad hebt gevonden.

Veel succes!

| 49

1. *Eindelijk, toen zij aan het jongste toe was, riep een zacht stemmetje: 'Lieve moeder, ik zit in de kast van de klok.' Zij haalde hem eruit en hij vertelde haar dat de andere geitjes allemaal waren opgegeten.*

Uit welk sprookje van Grimm komt dit fragment?

2. *Wie is het jongste familielid, de kleinste en tevens de slimste, die de reus beet neemt en zijn broertjes van een afschuwelijke dood redt?*

3. *Een vader spreekt een vloek uit en alle zonen veranderen in zwarte vogels. Eveneens een sprookje van Grimm. Welk sprookje?*

4. *Al sinds de oudheid is er sprake van indrukwekkende of fenomenale gebouwen.*

De piramiden van Gizeh zijn er een voorbeeld van. Hoe noemt men deze beroemde bouwwerken?

5. *In welk detectiveverhaal van Tonke Dragt wijst de laatste arm van de wegwijzer naar de bouwval?*

Groepsnaam

De rode draad in dit spel is

SPELFORMULIER 3

VIND JIJ DE RODE DRAAD?

Spelformulier voor slimme speurders

Er zijn zo van die thema's die vaak opduiken in jeugdboeken. Je bent zeker al eens een verliefde prins, een magische klok, goede en boze feeën, een koppige koningsdochter tegengekomen in een leesboek.

Deze thema's komen vaak uit oude sprookjes, mythen en legenden.

Aan jullie, speurders, om gelijkaardige thema's te ontdekken!

Aan de slag

Hieronder vind je 5 vragen.

Sommige vragen kun je misschien meteen beantwoorden.

Maar er zijn ook vragen waarvoor je moet speuren in verhalen, weetjesboeken of websites.

Als je alle vragen hebt opgelost, moet je raden welke rode draad erin verborgen zit. Je bent pas helemaal klaar als je deze rode draad hebt gevonden.

Veel succes!

1. *Erik wordt kleiner en stapt het schilderij binnen, hij maakt er kennis met de insecten. Fantasia en werkelijkheid gaan in elkaar op. Over welk boek gaat dit?*

2. *In welk boek maakt het jongetje Niels een reis door Zweden?*

3. *Wat is een GVR?*

4. *In deze film wordt Nimmerland, het eiland van de verbeelding bewaakt door kapitein Hook en zijn zeerovers, door Tijgerlelie en haar wilde indianen, en door wie nog?*

5. *Een wit konijn rent voorbij en roept: "ik heb haast".*

Als het konijn een hol inspringt gaat een meisje hem achterna. Zo komt ze terecht in een wondere wereld. Wie is dit meisje?

Groepsnaam

De rode draad in dit spel is

SPELFORMULIER 4

VIND JIJ DE RODE DRAAD?

Spelformulier voor slimme speurders

Er zijn zo van die thema's die vaak opduiken in jeugdboeken. Je bent zeker al eens een verliefde prins, een magische klok, goede en boze feeën, een koppige koningsdochter tegengekomen in een leesboek.

Deze thema's komen vaak uit oude sprookjes, mythen en legenden.

Aan jullie, speurders, om gelijkaardige thema's te ontdekken!

Aan de slag

Hieronder vind je 5 vragen.

Sommige vragen kun je misschien meteen beantwoorden.

Maar er zijn ook vragen waarvoor je moet speuren in verhalen, weetjesboeken of websites.

Als je alle vragen hebt opgelost, moet je raden welke rode draad erin verborgen zit. Je bent pas helemaal klaar als je deze rode draad hebt gevonden.

Veel succes!

1. *“Een voortdurend dreigend gevaar”, over welk gezegde hebben we het hier? Zoek op het internet.*

2. *Een legende uit Engeland. Excalibur wordt in een steen gestoken door Merlijn. Enkel de nieuwe koning zal het er kunnen uittrekken.*

3. *Welk boerenmeisje zegt dat stemmen die van God komen, haar het bevel hebben gegeven Orléans te bevrijden? Een waargebeurd verhaal.*

4. *Televisieseries, films, strips en boeken hebben deze held tot leven gebracht. Zijn kostuum is zwart en hij neemt het op voor de zwakken. Alain Delon en Antonio Banderas vertolkten reeds zijn rol.*

5. *Welke dappere stripheld bestrijdt de kwade machten om het recht te laten zegevieren? De auteur is Willy Vandersteen.*

Groepsnaam

De rode draad in dit spel is

SPELFORMULIER 5

VIND JIJ DE RODE DRAAD?

Spelformulier voor slimme speurders

Er zijn zo van die thema's die vaak opduiken in jeugdboeken. Je bent zeker al eens een verliefde prins, een magische klok, goede en boze feeën, een koppige koningsdochter tegengekomen in een leesboek.

Deze thema's komen vaak uit oude sprookjes, mythen en legenden.

Aan jullie, speurders, om gelijkaardige thema's te ontdekken!

Aan de slag

Hieronder vind je 5 vragen.

Sommige vragen kun je misschien meteen beantwoorden.

Maar er zijn ook vragen waarvoor je moet speuren in verhalen, weetjesboeken of websites.

Als je alle vragen hebt opgelost, moet je raden welke rode draad erin verborgen zit. Je bent pas helemaal klaar als je deze rode draad hebt gevonden.

Veel succes!

| 55

1. *In Shrek 2 krijgt de ezel concurrentie van een ander, bijzonder ergerlijk maar ook heel grappig personage. Wat is de Nederlandse naam van deze sprookjesfiguur, die in de film wel heel erg lijkt op Zorro?*

2. *Wanneer deze heldin niet naar het 3-daagse feest mag van haar stiefmoeder en -zusjes, krijgt ze bovennatuurlijke hulp. In de versie van Perrault is dit van een fee, andere versies hebben het over een boom of een dier. Wie is dit meisje?*

3. *Ze danste en danste en kon niet meer stoppen. Rood is duidelijk niet alleen de kleur van de liefde. Welk sprookje van Andersen zoeken we?*

4. *Uit welk sprookje van Baum komt Dorothy en haar bonte reisgezelschap: een vogelschrik van stro zonder hersens, een roestige rammelpot met een trechter op zijn hoofd die het zonder hart moet doen en een mottig ogende laffe leeuw die al schrikt van de beweging van zijn eigen staart?*

5. *Twaalf dochters heeft deze koning. Iedere morgen zijn ze moe en slaperig, misschien zijn het wel disco-queens. Over welk sprookje van Grimm gaat dit?*

Groepsnaam

De rode draad in dit spel is

SPELFORMULIER 6

VIND JIJ DE RODE DRAAD?

Spelformulier voor slimme speurders

Er zijn zo van die thema's die vaak opduiken in jeugdboeken. Je bent zeker al eens een verliefde prins, een magische klok, goede en boze feeën, een koppige koningsdochter tegengekomen in een leesboek.

Deze thema's komen vaak uit oude sprookjes, mythen en legenden.

Aan jullie, speurders, om gelijkaardige thema's te ontdekken!

Aan de slag

Hieronder vind je 5 vragen.

Sommige vragen kun je misschien meteen beantwoorden.

Maar er zijn ook vragen waarvoor je moet speuren in verhalen, weetjesboeken of websites.

Als je alle vragen hebt opgelost, moet je raden welke rode draad erin verborgen zit. Je bent pas helemaal klaar als je deze rode draad hebt gevonden.

Veel succes!

| 57

1. *Van welk sprookje is **Zwart als inkt** een bewerking?*

2. *Je kent vast wel de schrijver van **De wereld van Sofie**. In welk boek van dezelfde schrijver krijgt de hoofdpersoon **Cecilie** met **Kerstmis** bezoek van een engel?*

3. *Zij heeft rode lippen, een sneeuwwitte huid en handen als kostbare schelpen. Hij heeft een bochel, zijn gezicht is verminkt en de vingers van zijn rechterhand zijn afgehouden zodat de hand op een hoef lijkt. **Anne Provoost** heeft van een eeuwenoud sprookje haar eigen verhaal gemaakt. Zoek dit boek. Het eerste hoofdstuk zal je naar de rode draad leiden.*

4. *Zoek de bewerking die **Pamela Koevoets** gemaakt heeft van **Assepoester**.*

5. *De schrijver van **Alice in Wonderland** heeft nog een boek over **Alice** geschreven. Hoe heet dit boek?*

Groepsnaam

De rode draad in dit spel is

SPELFORMULIER 7

VIND JIJ DE RODE DRAAD?

Spelformulier voor slimme speurders

Er zijn zo van die thema's die vaak opduiken in jeugdboeken. Je bent zeker al eens een verliefde prins, een magische klok, goede en boze feeën, een koppige koningsdochter tegengekomen in een leesboek.

Deze thema's komen vaak uit oude sprookjes, mythen en legenden.

Aan jullie, speurders, om gelijkaardige thema's te ontdekken!

Aan de slag

Hieronder vind je 5 vragen.

Sommige vragen kun je misschien meteen beantwoorden.

Maar er zijn ook vragen waarvoor je moet speuren in verhalen, weetjesboeken of websites.

Als je alle vragen hebt opgelost, moet je raden welke rode draad erin verborgen zit. Je bent pas helemaal klaar als je deze rode draad hebt gevonden.

Veel succes!

1. *Sylvia Vanden Heede en Thé Tjong-Khing hebben samen een heleboel boeken gemaakt over het duo Vos en Haas. Wat is de titel van het boek waarin Vos en Haas op reis gaan?*

2. *In één van haar boeken beschrijft Astrid Lindgren de avonturen van de familie Melkerson op een bijzonder leuke plaats. Hoe heet de plek waar de Melkersons de zomer doorbrengen?*

3. *In welke film uit 2000, geregisseerd door Robert Zemeckis, spreekt Tom Hanks met een volleybal?*

4. *In welke 'reis' vertelt Sindbad de zeevaarder hoe hij aan zijn rijkdommen gekomen is?*

5. *Waar leefde de dodo? Je kunt het antwoord vinden in de spreekbeurt die Slopie, uit het gelijknamige boek van Joke van Leeuwen, geeft.*

Groepsnaam

De rode draad in dit spel is

SPELFORMULIER 8

VIND JIJ DE RODE DRAAD?

Spelformulier voor slimme speurders

Er zijn zo van die thema's die vaak opduiken in jeugdboeken. Je bent zeker al eens een verliefde prins, een magische klok, goede en boze feeën, een koppige koningsdochter tegengekomen in een leesboek.

Deze thema's komen vaak uit oude sprookjes, mythen en legenden.

Aan jullie, speurders, om gelijkaardige thema's te ontdekken!

Aan de slag

Hieronder vind je 5 vragen.

Sommige vragen kun je misschien meteen beantwoorden.

Maar er zijn ook vragen waarvoor je moet speuren in verhalen, weetjesboeken of websites.

Als je alle vragen hebt opgelost, moet je raden welke rode draad erin verborgen zit. Je bent pas helemaal klaar als je deze rode draad hebt gevonden.

Veel succes!

1. *Zoek het boek dat in deze reeks ontbreekt: Het lied van heer Halewijn, Elegast, Het ros Beyaart en Lancelot: ridder van de Ronde Tafel. Kijk goed naar de voor- en achterflap, iets daarop brengt je bij de rode draad!*

2. *Welke film van Peter Jackson won in 2004 maar liefst 11 Oscars?*

3. *In welk sprookje van de gebroeders Grimm vlucht de koningsdochter in een mantel van duizenderlei soorten bont, omdat haar vader met haar wil trouwen?*

4. *Hoe weet Aladdin aan zijn oom-tovenaar te ontsnappen wanneer hij in een donker gat opgesloten zit?*

5. *In welk historisch verhaal van Thea Beckman trekken de novice Thomas en de monnik Mattias naar Venetië om daar een bijzondere relikwie te kopen?*

Groepsnaam

De rode draad in dit spel is

SPELFORMULIER 9

VIND JIJ DE RODE DRAAD?

Spelformulier voor slimme speurders

Er zijn zo van die thema's die vaak opduiken in jeugdboeken. Je bent zeker al eens een verliefde prins, een magische klok, goede en boze feeën, een koppige koningsdochter tegengekomen in een leesboek.

Deze thema's komen vaak uit oude sprookjes, mythen en legenden.

Aan jullie, speurders, om gelijkaardige thema's te ontdekken!

Aan de slag

Hieronder vind je 5 vragen.

Sommige vragen kun je misschien meteen beantwoorden.

Maar er zijn ook vragen waarvoor je moet speuren in verhalen, weetjesboeken of websites.

Als je alle vragen hebt opgelost, moet je raden welke rode draad erin verborgen zit. Je bent pas helemaal klaar als je deze rode draad hebt gevonden.

Veel succes!

1. *Wat vreet de man genaamd McNulty, in het nieuwste boek van David Almond?*

2. *De oude schrijver Robert Louis Stevenson (1850 – 1894) ken je misschien niet. Maar vast wel het boek waarin de zoon van de herbergier Jim Hawkins een oude kaart van de piraat Flint te pakken krijgt en op zoek gaat naar een ...*

3. *Doornroosje heet in het bekende sprookje niet altijd Doornroosje. Onder welke niet-zo-actieve naam staat ze nog bekend?*

4. *Michael Ende werd wereldberoemd met zijn boek "Het oneindige verhaal", dat later ook werd verfilmd door Wolfgang Petersen. Wat voor soort wezen is Falkor?*

5. *Hoe heet de animatiefilm van Pixar waarin de job van een zekere Sulley en zijn vriend Mike erin bestaat 's nachts kinderen de stuipen op het lijf te jagen? Hun kleine tegenspeelster heet Boe. Geef het eerste woord uit de Nederlandse naam van de film.*

Groepsnaam

De rode draad in dit spel is

PROEVEN VAN WETENSCHAP

De bibliotheek gooit haar deuren open voor iedereen die de moderne wetenschap wil ontdekken. Aan de hand van leuke en concrete proeven ontdekken jong en oud de grondslagen van de natuurwetenschap. De bibliotheek wordt een groot laboratorium waar kinderen en volwassenen zelf proefjes kunnen doen. Daarbij krijgen ze zelfs de professionele assistentie van echte wetenschappers!

De bibliotheek van Sint-Pieters-Leeuw deed het ons al eens voor, en wil die ervaring graag delen.

Basisprincipe

Van lezen ga je doen
Leesland is geen eiland

Doelstellingen

Kinderen maken spelenderwijs kennis met uiteenlopende facetten van wetenschap.

Doelgroep

- › Kinderen van alle leeftijden
- › Kinderen in klasverband
- › Individuele bezoekers

Duur

- › De activiteit met begeleide proeven wordt slechts tijdelijk aangeboden (bijvoorbeeld twee weekenddagen en enkele schooldagen tijdens de Jeugdboekenweek)
- › Bepaalde proeven hebben geen toezicht nodig en kunnen de hele Jeugdboekenweek aangeboden worden

Korte omschrijving van de activiteit

De bibliotheek wordt omgetoverd tot een groot laboratorium. Aan verschillende tafels doen kinderen wetenschappelijke bevindingen en ontdekken ze de basisprincipes van de moderne wetenschap. Wanneer een kind de demonstratie van een proef heeft bijgewoond,

of er zelf een heeft uitgevoerd, krijgt het een stempel op zijn Wetenschappelijke Spaarkaart. Een volle spaarkaart kan worden ingeruild voor een klein cadeautje.

Je kan deze activiteit aanbieden voor een ruim publiek. Dan organiseer je ze best tijdens het weekend. Je kan ze ook aanbieden aan klassen. Zij schrijven zich op voorhand in en bezoeken de bibliotheek op een schooldag.

Benodigdheden

Voor elke wetenschappelijke proef een tafel en een bord waarop in heldere taal de opzet van de proef wordt beschreven.

Naargelang de proef zijn er andere benodigdheden. Spaarkaart voor elk kind, stempel bij elke proeventafel.

Verloop van de activiteit

Aan verschillende tafels worden proeven gedemonstreerd en wetenschappelijk disciplines voorgesteld: biologie, fysica, scheikunde, sterrenkunde en ruimtevaart.

Aan de praktijktafel kunnen de kinderen zelf een aantal proeven of metingen uitvoeren met eenvoudige materialen. Deze kunnen ook gebeuren met professionele apparaten. Zorg dan voor de begeleiding van iemand met vakkennis die tevens optreedt als expert om alle vragen van kinderen of hun ouders te beantwoorden. Zo kan je zoeken naar een bioloog bij de stand biologie, een burgerlijk ingenieur bij de stand fysica, een scheikundige bij de stand scheikunde, een piloot bij de stand luchtvaart.

Verder zorg je ook voor een standje met de boeken over deze wetenschappen.

Organiseer een quizvraag (bijvoorbeeld 4 hoofdvragen en een ludieke schiftingsvraag als 'hoeveel tijd heeft een personeelslid nodig op een bepaalde dag op een bepaald uur om het behendigheidspel uit te voeren') en zorg voor een leuke prijs.

Enkele randtentoonstellingen (bijvoorbeeld collecties van privé-personen of instellingen) maken de wetenschapsbeurs in je bibliotheek af.

Bij elke tafel hang je een groot bord waar je in een voor kinderen duidelijke taal uitlegt wat de opzet van de proef is. Tegelijk staat ook een medewerker paraat om de kinderen te helpen bij het uitvoeren van de proef, of gewoon om toezicht te houden op de materialen die vaak erg kostbaar zijn.

Voorbeelden van standjes

Stand biologie

Verschillende bezienswaardigheden en proeven:

- › onder de microscoop preparaten bekijken van eencelligen, menselijk weefsel, doorsneden van plantendelen
 - › bakjes met o.a. spinnen, pissebedden, vlinders...
 - › opzetten van een skelet, een doorsnede van een hoofd...
 - › expositiekast met een collectie mineralen
 - › apparaat waarmee je de longinhoud kan meten
- Voorbeeld van een vraag die hier kan worden gesteld: 'Hoeveel maal wisselt een haai in zijn leven van gebit?'

Stand fysica

- › Proeven i.v.m. magnetisme: kinderen wegen of 1 liter olie meer weegt dan 1 liter water.
- › Proeven met elektriciteit, 'stroom of geen stroom': proefjes waarbij kinderen kunnen uittesten of een bepaald materiaal een geleider (vb. ijzer) of een isolator (vb. kurk) is. De kinderen knutselen een schakelpaneel waarmee ze een lampje laten branden.

Werk bij de proeven zo veel mogelijk met zelf geknutselde toestellen, zo kunnen de kinderen de proeven ook thuis uitproberen.

Meer inspiratie

Lijken deze proeven jou wat te ingewikkeld? In heel wat boeken vind je makkelijk uitvoerbare proeven. Ook die kan je organiseren. We pikten er enkele uit:

Rondtollen

- › Leg een ei in de kom. Draai aan het ei zodat het

begint rond te tollen.

- › Raak het ei voorzichtig met je vingers aan en laat het stoppen.
- › Laat het ei vlug los. Het begint opnieuw te tollen.
- › Verklaring, zie: Verrassende proeven met beweging / Ardley Neil. – Antwerpen: Standaard uitgeverij, 1992)

Olievlek

- › Neem verschillende kleuren olieverf en verdun die met terpentijn.
- › Vul een plastic bakje met koud water en doe er verschillende kleuren bij.
- › Roer de verf een beetje door elkaar met een schoon stokje.
- › Leg er voorzichtig een velletje papier op. Laat de vloeistof er even intrekken en haal het papier er dan weer af. Er verschijnen prachtige patronen.
- › Verklaring, zie: Water en boten / Jon Richards – Harmelen: Corona, 2003.

Spiegeldoolhof

- › Teken met het rode kleurpotlood een lange zigzaglijn.
- › Vraag een van je vriendjes of hij de spiegel rechtop op de tafel wil houden.
- › Leg het schrijfpapier voor de spiegel, zodat je de zigzaglijn in de spiegel kunt zien.
- › Hou het boek voor je, zodat je het papier niet, maar het spiegelbeeld wél kunt zien.
- › Kijk in de spiegel en probeer met het groene kleurpotlood de zigzaglijn over te tekenen. Je mag niet op het papier kijken! Omdat je in de spiegel alleen een omgekeerd beeld ziet, is het helemaal niet zo gemakkelijk.
- › Zie: Proeven met licht / Philip Watson. – Haarlem: Gottmer, 1982.

Geladen citroenen

- › Neem een verse citroen en steek aan de ene kant een kort stukje koperdraad in.
- › Buig een stalen paperclip open en steek die naast de koperdraad in de citroen.
- › Raak met je tong voorzichtig de twee uiteinden aan. De tinteling die je voelt is een zuivere elektrische stroom.

- › Verklaring, zie: Experimenten in de keuken: met meer dan 50 spannende proeven / Chris Maynard. – Baarn: Canteleer, 2001.

Kleuren mengen

- › Benodigdheden: wit karton / gekleurd papier in de kleuren van het spectrum (rood, oranje, geel, groen, blauw, indigo en violet) / schaar en lijm / potloodje
- › Voorbereiding en opstelling: knip een rondje uit het witte karton.

Verdeel het in 7 gelijke segmenten.

Beplak de segmenten met stukjes papier in de 7 kleuren van het spectrum.

Maak van het karton een tol door er in het midden een potloodje door te steken.

- › Experiment
Laat het rondje als een tol draaien en je zult zien dat de kleuren zich met elkaar mengen en vervagen tot je uiteindelijk alleen nog wit ziet.
- › Verklaring, zie: Licht en zicht / Jon Richards. – Harmelen: Corona, cop. 2003. – (Wetenswaardigheden). – 90-5495-554-6: 13,00 euro (p.22)

Maak zelf een elektro

- › Benodigdheden: lijm / lampje met fitting / geïsoleerd metaaldraad / gekleurd karton / splitpen / batterij van 1,5 volt
- › Voorbereiding en opstelling: bedenk de vragen en antwoorden van je elektro en schrijf ze op losse papiertjes.

Lijm de vragen aan de ene kant en de antwoorden aan de andere kant van een stuk karton, in willekeurige volgorde.

Duw naast elke vraag en naast elk antwoord een splitpen door het karton.

Verbind aan de keerzijde van het karton de splitpen van elke vraag met de splitpen van het juiste antwoord met een metaaldraad.

Maak een stroomkring: bevestig batterij en lampje op een stevig karton. Verbind de batterij met het lampje met een draad. Bevestig aan de batterij en aan de lamp nog een draad. Verwijder aan de vrije uiteinden van die twee draden een klein stukje van de isolatie (een halve cm).

Leg het karton met de stroomkring op een tafeltje tegen de muur. Bevestig het karton met de vragen en

antwoorden aan de muur, net boven het tafeltje.

- › Experiment
Raak met de twee losse draden twee splitpen aan. Je zult zien dat het lampje brandt als je een vraag én het juiste antwoord aanduidt.
- › Verklaring, zie: Elektriciteit en batterijen / Michael Flaherty. – Harmelen: Corona 2003.

Isolatie en geleiding

- › Benodigdheden: plastic afwasbak gevuld met warm water / 3 verschillende dekseltjes, eentje van metaal, eentje van hout en eentje van plastic / een klontje boter / papier / tandenstokers / kleurpotloden / lijm.
- › Voorbereiding en opstelling: maak 3 vlaggetjes met papier, tandenstokers, lijm en kleurpotloden. Snijd drie gelijke plakjes van het klontje boter. Leg op elk dekseltje een plakje boter en prik er een vlaggetje in.
- › Experiment: Laat de drie “bootjes” voorzichtig op het warme water glijden.
De vlaggetjes zullen omvallen door het smelten van de boter. Je zult zien dat het ene vlaggetje vlugger valt dan het andere.
- › Verklaring, zie: Vormen en structuren / Jon Richards en Roger Vlitos (ill.). – Harmelen: Corona, 2002.

Samenwerking

Samenwerking is het sleutelwoord bij deze activiteit. Er zijn heel wat partners die je kunnen helpen om een wetenschappelijke odyssee in de bibliotheek te organiseren. De bibliotheek van Sint-Pieters-Leeuw slaagde erin om deze activiteit zonder budget te organiseren.

Enkele tips:

Heel wat (farmaceutische) bedrijven zijn maar al te bereid om je staaltjes van chemische producten te bezorgen die je nodig hebt voor demonstratieproeven. Zij stellen vlot gratis beeldmateriaal ter beschikking, zoals folders, boekjes of zelfs een tabel van Mendeljev. Aarzel niet om de grote namen (Bayer, Janssen) te contacteren. Je kan hen ook om cadeautjes vragen. Vergeet zeker niet aan te kloppen bij de scholen in je buurt. Vaak kunnen zij je wetenschappelijke materialen,

toestellen en benodigdheden bezorgen. Al is het maar een opgezet beest dat je bib het cachet van een ouderwets labo geeft.

Om te assisteren bij de proeven heb je heel wat medewerkers nodig. Vrijwilligers inschakelen is dus de boodschap. Zoek mensen bij elkaar die een wetenschappelijke belangstelling koesteren of een wetenschappelijke opleiding genoten hebben. Leerkrachten uit naburige scholen, de leiding van de jeugdbeweging die al wat wetenschappelijke bagage heeft opgedaan via de middelbare school, mensen uit je kennissenkring voor wie de wetenschap weinig geheimen heeft...

Meer tips en informatie

Ingrid Roobaert

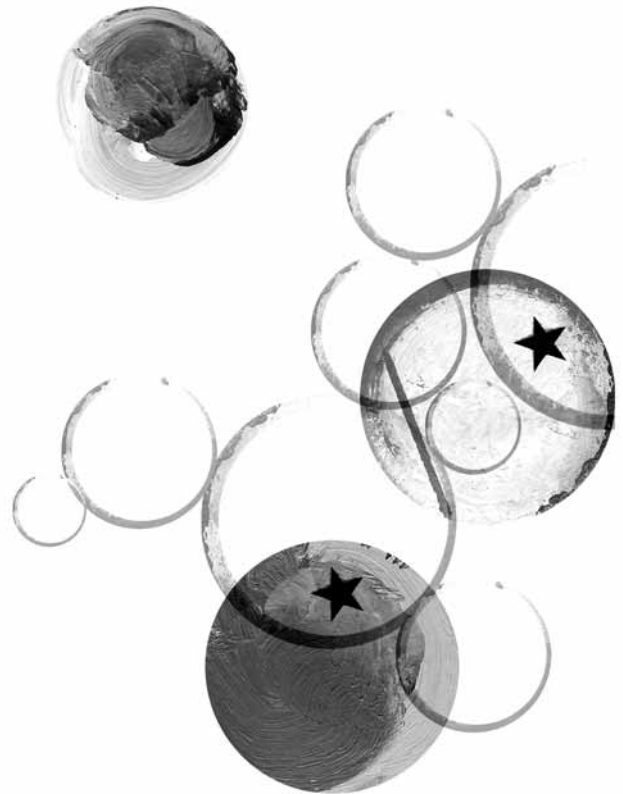
Bibliotheek Sint-Pieters-Leeuw

Rink 2

1600 Sint-Pieters-Leeuw

02/371.22.64

0497/516.860

AANKLEDING VAN DE BIBLIOTHEEK

Wie in maart de bibliotheek binnenloopt, kan er niet naast kijken: het is Jeugdboekenweek. En dat is te zien aan de grappige en verrassende inrichting van de bibliotheek.

Hier vind je een waslijst met tips voor de versiering van de bib. Je kan zelf kiezen voor een absurdistische invalshoek, of eerder een clean wetenschappelijk interieur. Of misschien een combinatie van kennis, wetenschap, filosofie en nonsens?

Stellingen en Citaten

Zoek in boeken citaten en filosofische stellingen. Schrijf ze over op grote posters, en hang ze overal in de bibliotheek op. Voelt een lezer zich aangesproken door het fragment of de stelling? Dan wordt hij doorverwezen naar enkele boeken die hierbij aansluiten.

“De gewone werkelijkheid hier beneden is slechts een afspiegeling van dat hogere zijn, en is dus een schijnwereld, een illusie” (Plato)

| 71

Meer nadenken over zulke stellingen? Lees dan:

‘De kleine prins’ van Antoine de Saint-Exupéry

‘De wereld van Sofie’ van Jostein Gaarder

‘Het geheim van de filosoof’ van Stephen Law

“Waar geschreeuwd wordt is geen wetenschap” (Leonardo da Vinci)

Meer nadenken over zulke stellingen? Lees dan:

‘Leonardo da Vinci: kunstenaar, uitvinder en wetenschapper uit de Renaissance’ van Francesca Romei

‘Uitvindingen’ van Peter Harrison

‘Eureka! Het grote moment achter de uitvindingen’ van Richard Platt

De volgende stellingen kan je noteren of kalligraferen op grote vellen papier en ophangen in de bibliotheek. Je kan ze ook in de uitstalramen van je bibliotheek hangen, of op strooibriefjes drukken die je her en der in de bibliotheek legt. Of maak er postkaartjes van die je meegeeft aan iedereen die tijdens de Jeugdboekenweek deelneemt aan een activiteit in de bibliotheek.

‘Poeh,’ zei Konijn vriendelijk, ‘jij hebt helemaal geen hersens.’

‘Weet ik,’ zei Poeh nederig. (Winnie-de-Poeh)

Poeh wist wat hij bedoelde, maar omdat hij een Beer was met

maar een Klein Beetje Verstand kon hij niet op de woorden komen. (Het huis in het Poeh-hoekje)

Zeg, hoe valt het te verklaren

Dat als Beren Bijen waren,

Zij hun nesten bouwen zouden

Op de grond?

En als Bijen Beren waren

Hoefden beren al die takken niet meer op! (Winnie-de-Poeh)

(Uit: Citaten van Poeh en zijn vrienden)

“Boeken veranderen met generaties. Ze veranderen wanneer wij als lezers andere mensen worden.”

Alberto Manguel

“Je moet het lezen als kunst beoefenen. Je moet bijna tot koe worden en in iedereen geval geen moderne mens zijn: herkauwen.”

Friedrich Nietzsche. 25 eeuwen Westerse filosofie. Jan Bor (red). Boom, 2004.

“Misschien lag datgene wat je wilde weten vanaf het begin al helemaal opgesloten in het woord zelf en hoefde je helemaal niet ergens anders te zoeken.”

Aidan Chambers. Nu weet ik het. Querido, 1990.

“Ongeveer 99 procent van lesgeven bestaat uit je studenten geïnteresseerd krijgen in je onderwerp. De resterende procent gaat over je methode. En dat geldt niet alleen voor talen, dat geldt voor elke discipline.”

Noam Chomsky. Language and Problems of Knowledge, 1988.

‘De wereld van Sofie’, de bestseller van Jostein Gaarder die de filosofie in een klap toegankelijk maakte voor jong en oud, bevat een schat aan filosofische uitspraken.

“Wijs ben ik niet, maar ik ben wel wijsgerig.”
(Pythagoras: ca. 580-500 v. Chr.)

“Onwetendheid kan men maar beter verborgen houden.”
(Heraclitus: ca. 540-480 v. Chr.)

Kleuren berusten op afspraak, zoetheid berust op afspraak, bitterheid berust op afspraak, maar in werkelijkheid bestaan er alleen atomen en ruimte
(Democritus: ca. 460-370 v. Chr.)

Onwetendheid is het enige kwaad
(Socrates: 470-399 v. Chr.)

Als iemand je iets heeft aangedaan, een onrecht of een kwetsing, is het beter dat niet terug te doen, hoe sterk de aanvechting daartoe ook is
(Socrates: 470-399 v. Chr.)

Ik ben geen Athener of Griek maar een burger van de wereld
(Socrates: 470-399 v. Chr.)

Filosofie begint met verwondering (Plato: 427-347 v. Chr.)

De richting waarin de opvoeding een man stuurt, zal zijn toekomstige leven bepalen (Plato – 427-347 v. Chr.)

Het ligt in de aard van alle mensen dat ze willen weten
(Aristoteles: 384-322 v. Chr.)

Eén zwaluw maakt nog geen zomer
(Aristoteles: 384-322 v. Chr.)

Heer, maak me kuis, maar nu nog niet
(Augustinus: 354-430)

We maken een ladder van onze ondeugden, als we diezelfde ondeugden met kracht vertrappen (Augustinus: 354-430)

Kennis is macht (Francis Bacon: 1561-1626)

Een beetje filosoferen doet de menselijke geest tot atheïsme neigen. Maar diepgaand filosoferen brengt de geesten der mensen tot religieuze overtuiging (Francis Bacon: 1561-1626)

Ik denk, dus ik ben (René Descartes: 1596-1650)

Er is niets denkbaar, hoe vreemd en onwaarschijnlijk ook, of het is al eens gezegd door de een of andere filosoof
(René Descartes: 1596-1650)

De intellectuele liefde waarmee de geest God liefheeft maakt deel uit van de oneindige liefde waarmee God zichzelf liefheeft (Benedictus De Spinoza: 1632-1677)

De geest is een onbeschreven blad papier
(John Locke: 1632-1704)

Overal waar de wet ophoudt, begint de tirannie
(John Locke: 1632-1704)

Ik zeg vaak dat een groot arts meer mensen doodt dan een groot generaal (Gottfried Leibniz: 1646-1716)

Eerst hebben we een stofwolk doen opwaaien, en dan klagen we dat we niets zien (George Berkeley: 1685-1753)

Werk behoedt ons voor drie kwaden: de verveling, de ontucht en de armoede (Voltaire: 1694-1778)

Vrijheid van denken is het leven van de ziel (Voltaire: 1694-1778)

Vergissingen in geloofszaken zijn gevaarlijk, vergissingen in de filosofie zijn alleen maar belachelijk (David Hume: 1711-1776)

In het universum is het leven van een mens niet van groter gewicht dan dat van een oester (David Hume : 1711-1776)

De grootsheid van de plicht heeft niets te maken met genieten van het leven (Immanuel Kant: 1724-1804)

Twee dingen vullen mijn geest steeds weer met nieuwe en groeiende verbazing en ontzag: de sterrenhemel boven mij en de morele wet in mij (Immanuel Kant : 1724-1804)

We kunnen met zekerheid stellen dat er in de wereld niets groots is bereikt zonder hartstocht (Georg Hegel : 1770-1831)

De mens met al zijn edele eigenschappen... met zijn goddelijke verstand dat is doorgedrongen tot de bewegingen en de structuur van het zonnestelsel... draagt in zijn lichaam nog altijd het onuitwisbaar stempel van zijn nederige afkomst (Charles Darwin: 1809-1882)

Men zegt dat een mens door ervaring wijs wordt. Dat is domme praat. Als er niets buiten de ervaring was, zou hij er alleen krankzinnig door worden (Sören Kierkegaard: 1813-1855)

De geschiedenis herhaalt zich – de eerste keer is ze een tragedie, de tweede keer een klucht (Karl Marx: 1818-1883)

Godsdienst is de zucht van de onderdrukte sterveling, het hart van een harteloze wereld, en de geest in geestloze omstandigheden. Godsdienst is de opium voor het volk (Karl Marx: 1818-1883)

Gedachten zijn de schaduwen van onze gevoelens – altijd donkerder, leger en eenvoudiger (Friedrich Nietzsche: 1844-1900)

Ik zeg u: men moet een chaos in zich hebben om een dansende ster te kunnen baren (Friedrich Nietzsche: 1844-1900)

In de psychische ontwikkeling van het individu herhaalt zich in het kort de hele ontwikkelingsgang van de mensheid (Sigmund Freud: 1856-1939)

Angst is de voornaamste bron van bijgeloof, en een van de voornaamste bronnen van wreedheid. Het overwinnen van angst is het begin van wijsheid (Bertrand Russell: 1872-1970)

Drie hartstochten, eenvoudig maar onweerstaanbaar krachtig hebben mijn leven beheerst: het verlangen naar liefde, het zoeken naar kennis en de ondraaglijke deernis over het lijden van de mensheid (Bertrand Russell: 1872-1970)

Wat en hoe we ook proberen te denken, we denken binnen de atmosfeer van de traditie (Martin Heidegger: 1889-1976)

Waarover we niet kunnen spreken, daarover moeten we zwijgen (Ludwig Wittgenstein: 1889-1951)

Als een leeuw zou kunnen spreken, zouden we hem niet kunnen begrijpen (Ludwig Wittgenstein: 1889-1951)

De mens is tot vrijheid veroordeeld (Jean-Paul Sartre: 1905-1980)

We doen niet wat we willen en toch zijn we verantwoordelijk voor wat we zijn (Jean-Paul Sartre: 1905-1980)

De daad van de enkeling bindt de hele mensheid. (Jean-Paul Sartre: 1905-1980)

Ook in het boek 'Jongens en Wetenschap' vind je heel wat grappige uitspraken en stellingen terug. Ook deze kan je gebruiken:

Zeg niet: "Mijn bad loopt over!", maar zeg: "Eureka!"
Zeg niet: "Ik ga een ei leggen" maar zeg: "Kooooot kot kot kot"
Zeg niet: snot, maar zeg: mucus
Zeg niet: stof, maar zeg: aërosolen
Zeg niet: "de afstand die het licht aflegt in 1 seconde gedeeld door 299.792.458", maar zeg: 1 meter
Zeg niet: "Ik moet altijd huilen als ik ajuin snij", maar zeg: "Ik kan niet tegen synpropaanthialzwaveloxide"
Zeg niet: "een frisco met nootjes die in een ellipsvormige baan om de aarde cirkelt", maar zeg: "een komeet"
Zeg niet: "Ik ruik de lente", maar zeg: "Ik ruik geosmine"
Zeg niet: "carbamide", maar zeg: "tandpasta"

(Uit: Jongens & Wetenschap / Sven Speybrouck en Koen Fillet. – Roeselare: Globe, 2003 – ISBN 90-5466-771-0.)

Als uitnodiging in de bibliotheek die in het teken van wetenschap, kennis, filosofie en nonsens staat, kan je de "Officiële hymne van de Koninklijke Academie voor Jongens & Wetenschap" uithangen. Eventueel verzinnen kinderen er wel een leuk vervolg op!

"Smacht gij naar kennis met uw verstand?
Dorst gij te weten waar de klepel hangt?
Denkt gij: wat zegt toch een schaap dat blaait?
En rust gij niet voordat gij het verstaat?"

Voelt gij bij alles verwondering?
Kent elke regel een uitzondering?
Duizenden vragen. Hoe? Wat? Waarom?
Neemt gij vrede met gewoon: Daarom?

Twijfel en zoek, experimenteer,
Doe aan deductie, kortom redeneer."

Er hangen rare dingen in de bib...

Een Jeugdboekenweek over nonsens, dan mag het al eens gek worden in de bib. We doen de bezoekers raar opkijken door allerlei absurde voorwerpen op te hangen of uit te stallen in de bibliotheek. Zo hangen we een gieter op, een roeispaan, een koekoeksklok, een rekenmachine, een pollepel, proefbuisjes...

Een plus één is drie!?

Wetenschappers hebben de gewoonte om hun vaststellingen in waterdichte formules te gieten. Schrijvers en wijsgeren bekijken het leven doorgaans op een meer filosofische kant.

Maak vlaggenlinten waarop je wiskundige en natuurkundige formules noteert, bekende uitspraken van wetenschappers, maar ook filosofische of absurde stellingen. Zoals hier en daar een foute rekensom (zoek de fout) of een formule die de bibliotheekbeleving verklaart.

Op de onbeschreven vlaggen mogen de kinderen hun formules vol levenswijsheid noteren.

Bijvoorbeeld:

$$\pi r \sqrt{(r^2 + h^2)} = \pi r$$

$$\text{schuine zijde}^2 = \text{rechthoekszijde}^2 + \text{rechthoekszijde}^2$$

$$1 + 1 = 3$$

(lezen + vakantie)³ - op tijd naar bed gaan = dolle pret
(bibliotheek + veel vriendjes)² x zonnig weer = veel plezier

"En toch draait ze!"

"Eureka!"

Ik herken de bibliothecaris niet mee!

Dat de Jeugdboekenweek in het teken van wetenschap, kennis, filosofie en nonsens staat, is ook af te lezen aan de wijze waarop het bibliotheekpersoneel zich heeft uitgedost. De medewerker van de jeugdbib lijkt wel een verstrooide professor in de witte doktersjas en de bibliothecaris lijkt in maart verdacht veel op Urbanus.

Je vindt alles op het net

De bibliotheek is een huis vol wetenschap en informatie. Zit je met een vraag, dan vind je het antwoord beslist in de bibliotheek. Meer en meer grijpen jong en oud naar het internet om informatie te vergaren. Maar ook de vele degelijke naslagwerken, opzoekboeken en encyclopedieën bieden antwoorden.

Op volgende ludieke wijze kun je de bibliotheekbezoekers daar op wijzen. Haal de beste naslagwerken uit de rekken en leg ze op een visnet, tussen de internetcomputers. Daarboven hang je de boodschap “Je vindt alles op het net!”

Leg tegelijk een lijstje met tips van goede internetsites naast de computers. Een lijst met sites die aansluiten bij het thema van de Jeugdboekenweek, vind je in het luik ‘Collecties in de kijker’ op www.vcob.be.

Jonge wetenschappers

Creativiteit en originaliteit zijn de motor van wetenschappelijk ontwikkelingen. Zoals Panamarenko de meest spitsvondige uitvindingen doet, sporen we jonge wetenschappers aan om hun ideeën om te zetten in toestellen en instrumenten.

Vraag de jongeren in je bibliotheek een antwoord te vinden op dagdagelijkse problemen. Misschien staat er wel een nieuwe Bell of Edison op? Hoe lossen zij het fileprobleem op? Bedenken zij een mogelijkheid om inventief te spieken? Hoe kun je de hele nacht opblijven en toch fris op de schoolbanken zitten de volgende dag?

Of misschien zijn er wel jongens en meisjes die een telescoop of microscoop ineen knutselen? Of een lichtgevende landkaart die je 's nachts de weg wijst?

Richt de bibliotheek in met een tentoonstelling van de mooiste en origineelste wetenschappelijke uitvindingen. Open de tentoonstelling met een uitvinderbeurs waarop de jonge wetenschappers hun uitvindingen toelichten.

LEUKE SPELLETJES

Krijg je tijdens de Jeugdboekenweek een groep kinderen over de vloer? Organiseer je een hele dag vol leuke activiteiten? Dan zorgen deze spelletjes voor een plezierige afwisseling. Je kan ze spelen tussen andere activiteiten door of als afsluiter bij een voorleesuur, een auteurslezing of een rondleiding in de bibliotheek.

Basisprincipe

Boekrijk

Doelgroep

Kinderen vanaf 8 jaar

Wie weet wat dit is?

“Wie weet wat dit is?”, is een leuk spelletje waarbij kinderen de betekenis van woorden of voorwerpen raden.

Zoek in het woordenboek bizarre woorden op waarvan de betekenis door kinderen waarschijnlijk niet gekend is. Noteer deze woorden op aparte briefjes. Laat een kind uit de groep een kaartje trekken, en voorlezen. Het raden en gissen kan beginnen! Wie kent het woord? Heeft iemand enig idee wat het zou willen zeggen? Is het begrip samengesteld uit verschillende woorden? Kennen we daar de betekenis van? Wellicht duiken de meest verrassende en absurde verklaringen op.

Je kan beginnen met eerder makkelijke woorden, en gaandeweg steeds moeilijkere begrippen voorschotelen. Suggesties: Sjamberloek (kamerjas voor heren), een Pierewiet (een grappenmaker), een hondentrimmer (iemand die honden knipt of scheert), in petto hebben (in voorraad hebben).

Op gelijkaardige wijze kan je de kinderen laten raden naar de betekenis of het doel van vreemde gebruiksvoorwerpen. De bibliotheekmedewerker toont het voorwerp, kinderen mogen het eventueel zelf vastnemen en bekijken. Wie weet wat dit is?

Je kan ook enkele bizarre voorwerpen uitstallen in een tentoonstellingskast. Bibliotheekbezoekers worden uitgenodigd om de voorwerpen te bestuderen en te raden waarvoor het voorwerp gebruikt kan worden. Hun suggesties of ideeën kunnen ze neerpennen in een Wie-Weet-Wat-Dit-Is-?-Schriftje dat ze bij de tentoonstellingskast vinden.

Of je kan bij elk voorwerp drie mogelijkheden suggereren. Wanneer ze een klepje optillen, zien ze of ze juist geraden hebben.

Ding en Boek

In dit spelletje worden kinderen uitgedaagd om hun speurderstalent aan te scherpen. Selecteer een aantal boeken uit de lijsten ‘Collecties in de kijker’. Zoek bij elk boek een voorwerp dat verwijst naar het boek. Stal de boeken en de voorwerpen uit op een tafel. Via een invulformulier noteren de kinderen welk ding bij welk boek hoort. De oplossingen vinden ze door aandachtig de kaft van het boek te bestuderen en de verbanden te leggen met de mogelijke voorwerpen. Kinderen die een correct ingevuld formulier afleveren aan de balie kan je belonen met een prijs. Een voorbeeld vind je in bijlage.

Wie weet wat we zien?

De werkelijkheid is niet altijd zoals die eruitziet op foto. Met vernuftige fotografie, ‘special effects’ en fotografische bewerkingen, zijn al vaker mensen gefot. Presenteer de kinderen een vervormde foto van een voorwerp, of een foto die van heel dichtbij of heel veraf is genomen: wie weet wat we zien?

Je kan zelf foto’s nemen of bewerken, maar je kan ook inspiratie vinden in deze boeken:

- › Jakkes!: een groot boek over kleine griezels / Robert Snedden. - Ploegsma, 1997. - ISBN 90-216-1551-7.
- › De aarde vanuit de hemel, aan kinderen verteld / Yann Arthus-Bertrand, Hubert Comte en David Giraudon. - Tiel: Lannoo, 2002. - ISBN 90-209-4980-2.

- › Wauw! Ben ik dat...? / Mike Janulewicz. - Ploegsma, 1998. – ISBN 90-216-1681-5

Knoop er een wedstrijd aan vast door elke dag een nieuwe foto uit te hangen of te presenteren op de website van de bib. Kinderen kunnen dagelijks een gokje wagen door op een briefje te noteren of te mailen wat volgens hen is afgebeeld. De winnaar wint de foto, of een andere kleine beloning.

Eureka! Wie is wie?

In dit spelletje leren kinderen diverse stripfiguren kennen. Ze worden geprikkeld om ook eens een strip te lezen die ze niet kennen.

Het spel bevat 12 illustraties van stripfiguren: professoren, uitvinders, wijsgeren, magiërs, filosofen... en 12 identiteitskaarten van deze stripfiguren. De kinderen moeten raden welke identiteit past bij welke stripfiguur. Je kan de stripfiguren ook (ver groot) kopiëren en gebruiken bij de aankleding van de bib

Bovendien kan je verschillende kanten uit met dit spel. De mini-versie speel je zoals Memory. Knip de 24 kaartjes uit (12 illustraties en 12 identiteitskaarten) en leg ze omgekeerd op tafel. De kinderen draaien om de beurt naar willekeur twee kaartjes om en proberen zo de juiste kaartjes bij elkaar te zoeken.

Voor de maxi-versie werk je met grote figuren. Hiervoor heb je een prikbord of een magnetenbord nodig. De identiteitskaarten vind je in bijlage.

Tip

In diverse verfwinkels (o.a. bij vestigingen van 'Tony Mertens') is magneetverf te koop. Je kan hiermee een deel van een muur beschilderen of een houten plaat. Je kan daarna deze verf overschilderen met gewone verf in een kleur naar keuze. Zo maak je een eigen magneetbord of magneetmuur die je nog voor veel doeleinden zal kunnen gebruiken.

De 24 uitgeknipte plaatjes bevestig je nu met magneten op het bord of op de muur en je geeft de kinderen de 12 identiteitskaartjes en 12 magneetjes. Zij moeten ervoor zorgen dat het juiste kaartje onder de juiste stripfiguur hangt.

SPELFORMULIER DING EN BOEK

Bijlage 1

Speurders, opgelet! Goed uit je ogen kijken, en aandachtig lezen.
Dan kan jij dit raadsel vast en zeker oplossen!

RAADSEL: welk ding hoort bij welk boek?!

Hoe op te lossen?

1. Bekijk elk ding heel nauwkeurig.
2. Bekijk elk boek heel aandachtig: wat leer je uit de titel? Wat zegt de flaptekst jou? Wat leren de eerste regels uit het boek jou?
3. Verbind nu elk boek met het juiste ding, en vertel kort waarom.

DING

Eekhoorn Knuffeldiertje

Een schelp waarin je de zee kan horen

Het reglement van de bibliotheek

Een eikenblad

BOEK

De regels van Floor van Marjon Hoffman en Georgien Overwater

Is er dan niemand boos? van Toon Tellegen en Annemarie van Haeringen

Dansen met de maan van Jamil Shakely en André Sollie

Keizer en de verhalenvader van Koos Meinderts en Annette Fienieg

| 79

Oplossing:

Het knuffeldier hoort bij het boek

omdat

De schelp hoort bij

omdat

Het reglement hoort bij

omdat

Het eikenblad hoort bij

omdat

Naam: Adhemar
Beroep: Professor, Dokter
Geestelijke vader: Marc Sleen
Stripreeks: Nero

Naam: Pancratius Van Rommelgem
Beroep: Wetenschapper
Geestelijke vader: Tome en Janry
Stripreeks: Robbedoes en Kwabbernoot

Naam: Barabas
Beroep: Professor
Geestelijke vader: Willy Vandersteen
Stripreeks: Suske en Wiske

Naam: Panoramix
Beroep: Druïde
Geestelijke vader: Uderzo, Goscinny
Stripreeks: Asterix

Naam: Gobelijn
Beroep: Professor
Geestelijke vader: Jef Nys
Stripreeks: Jommeke

Naam: Timotheus de vijfde
Beroep: Sterrenwichelaar
Geestelijke vader: Marc Sleen
Stripreeks: Nero

Naam: Kumulus
Beroep: Professor
Geestelijke vader: Pom
Stripreeks: Piet Pienter en Bert Bibber

Naam: Trifonius Zonnebloem
Beroep: Professor
Geestelijke vader: Hergé
Stripreeks: Kuifje

Naam: Meester Leonardo
Beroep: Uitvinder
Geestelijke vader: Bob De Groot en Turk
Stripreeks: Leonardo

Naam: Gargamel
Beroep: Tovenaar
Geestelijke vader: Peyo
Stripreeks: De Smurfen

Naam: Merlijn
Beroep: Magiër, sterrenkundige
Geestelijke vader: Karel Biddeloo
Stripreeks: De Rode Ridder

Naam: Guust Flater
Beroep: Uitvinder
Geestelijke vader: André Franquin
Stripreeks: Guust

WORKSHOPS

In Vlaanderen zijn er heel wat organisaties die zich inspannen om wetenschap toegankelijk te maken voor kinderen. Ook bibliotheken kunnen bij hen terecht om een workshop aan te vragen, een tijdelijke tentoonstelling te huren of een materialenkoffer te lenen.

Verder vind je hier ook een selectie van creatieve workshops die aansluiten bij het thema van de Jeugdboekenweek. Deze worden aangeboden door externe organisaties. Wil je als bibliotheek ingaan op hun aanbod, dan is het aan jou om hen te contacteren en tot een overeenkomst te komen.

Heb je goede of minder goede ervaringen met dit aanbod, laat dat dan weten. Dan wordt daar rekening mee gehouden bij de volgende editie van de Inspiratiegids Jeugdboekenweek.

Technopolis

Technopolis is het Vlaamse doe-centrum voor wetenschap en technologie in Mechelen. Technopolis wil mensen laten kennismaken met wetenschappelijke en technologische principes om zo hun nieuwsgierigheid te prikkelen. Het themawoord is interactiviteit: door zelf te doen en zelf vanalles uit te proberen, kom je het hoe en waarom van de dingen om je heen op het spoor.

Naar aanleiding van de Jeugdboekenweek heeft Technopolis volgend aanbod samengesteld:

39 reizende opstellingen

Bibliotheken kunnen bij Technopolis enkele wetenschappelijke opstellingen huren. In een makkelijk transporteerbare box vind je alle materiaal om een bepaald wetenschappelijk experiment op te stellen. Bibliotheken kunnen een opstelling huren van 1 tot en met 10 maart of van 12 tot en met 20 maart. Per aanvraag voorziet Technopolis twee opstellingen. Bibliotheken moeten deze zelf ophalen en terugbrengen en betalen hiervoor een verzekeringskost van 10 euro per opstelling.

Interactief Poppentheater Reuske, Reuske

'Reuske, Reuske' is een interactief wetenschappelijk

poppentheater voor kinderen van 5 tot 7 jaar. Aan de hand van een verhaal brengt een poppenspeler op een ludieke en interactieve manier eenvoudige wetenschappelijke en technische thema's naar voor. Deze thema's zijn gebaseerd op de leefwereld van de kinderen. Na de voorstelling zet de speler alle thema's nog eens op een rijtje.

Deze voorstelling kan gereserveerd worden op deze data:

2-5-6-9-10-12-13-16-17-19 en 20 maart

De prijs per voorstelling bedraagt 65 euro

De prijs voor twee voorstellingen 120 euro

De voorstelling duurt 30 minuten, de nabespreking 10 minuten.

Maximum aantal kinderen per voorstelling: 50.

Wetenschappelijk Theater Expeditie Kaat Karaat

Deze theatervoorstelling richt zich tot 8- tot 12-jarigen. Aan de hand van een verhaal uit de leefwereld van kinderen, brengen twee acteurs op een ludieke en interactieve manier eenvoudige wetenschappelijke thema's naar voor. Na de voorstelling gaan de acteurs dieper in op de vragen die de kinderen zich stellen naar aanleiding van het theaterstuk.

Deze voorstelling kan op woensdagen tijdens de Jeugdboekenweek gereserveerd worden.

De prijs per voorstelling bedraagt 99 euro

De prijs voor twee voorstellingen 186 euro

De voorstelling duurt 45 minuten, de nabespreking 30 minuten.

Maximum aantal kinderen per voorstelling: 50.

Meer info en reservatie:

Technopolis

Technologielaan

2800 Mechelen

Telefoon: 015/34.20.00 (van maandag tot en met vrijdag van 9u tot 17u)

Jeugd, cultuur en wetenschap

Jeugd, Cultuur en Wetenschap is een landelijke jeugddienst waar kinderen en jongeren (8-25 jaar) terecht

kunnen voor een portie cultureel erfgoed en wetenschap. Jeugd, cultuur en Wetenschap wil de doelgroep de kans geven om aan activiteiten deel te nemen of om zelf activiteiten te organiseren. Zo organiseert Jeugd, Cultuur en Wetenschap archeologie- en wetenschapskampen, daguitstappen en ateliers.

Bibliotheken kunnen tijdens de Jeugdboekenweek beroep doen op Jeugd, Cultuur en Wetenschap voor een leuke speurtocht door de bib waarin kinderen meer leren over het schrift: waar is het ontstaan, welke soorten bestaan er en wie gebruikt wat? Natuurlijk maken we ook nader kennis met onder andere het spijkerschrift en hiërogliefen en leren we er onze eigen naam in schrijven.

Info en reservaties bij:

Jeugd, Cultuur en Wetenschap vzw - Vlaanderenstraat
101 - 1800 Vilvoorde - 02/252.58.08
info@jcweb.be - <http://users.pandora.be/jcw/>

Artforum

Kunstenorganisatie Artorum vzw is een landelijke jeugddienst. Onder de naam Artuur biedt de organisatie een ruim en bont geheel van kunstzinnige initiatie-workshops voor kinder- en jongerenorganisaties aan in heel Vlaanderen en Brussel. Meer dan 100 verschillende workshops van gemiddeld 2 uur voor kinderen en jongeren van 4 tot 30 jaar.

Een greep uit het aanbod:

Workshop '*www.machines.be*' met Johan Praats

› Ritmische installaties bouwen met onze lichamen
Ken je die leuke speeltjes die je kan opwinden en laten rijden, lopen of dansen? Als je zelf zo'n speeltuig, robot of machine wordt, hoe beweeg je dan? En welke geluiden maak je? Samen vinden we allerlei nieuwe, fantastische en bizar werkende dingen uit. Misschien halen we wel de drukke stad in huis, met auto's, verkeerslichten, trams en bussen... Zo bouwen we aan een ritmisch bewegend en klinkend tafereel!

Maximum aantal deelnemers: 20 | Leeftijd: 6-12 jaar
Prijs: 140 euro | Materiaal: maximum 10 euro | Duur: 2 uur

Workshop *Sprookjesspreuken* met Hanneke Paauwe, Magda Ral of Elke De Swert

› Fantasiespel rond sprookjes

Roodkapje, Sneeuwwitje, Repelsteeltje en noem maar op! Alle bekende sprookjes draaien we binnenstebuiten en achterstevoren. We creëren vreemde personages, eigenaardige decors, bedenken een eigen logica en laten de rest van de wereld een kijkje nemen in ons hoogst persoonlijk sprookjesland. Lang leve de Fantasie, de Nonsens, de Wonderen en de Sprookjesverteller in onszelf!

Maximum aantal deelnemers: 20 | Leeftijd: 6-12 jaar
Prijs: 140 euro | Materiaal: maximum 20 euro | Duur: 2,5 uur

Workshop '*Ongelooflijk maar waar*' met Elke De Swert, Günther Samson of Karlien de Vos

› Een statusspel van waarheid en leugen

Grote mensen denken dat ze altijd gelijk hebben. Maar grote mensen weten niet alles! Soms zouden ze beter eens luisteren naar de verhalen die wij hen vertellen. Ook al lijken ze soms ongeloofwaardig en zou je er je hoofd om verwedden dat het niet waar is ... toch is het zo! Wij gaan samen op zoek naar zo'n ongelooflijke verhalen. We verzinnen, vertellen en vertellen...

Maximum aantal deelnemers: 16 | Leeftijd: 9-12 jaar
Prijs: 140 euro | Materiaal: maximum 10 euro | Duur: 2,5 uur

Workshop '*Kunnen koeien denken?*' met Robert de Vos

› Filosoferen met kinderen

Kleine filosofen brengen de denkers in zichzelf naar boven. Zijn wij ook niet een beetje Plato of Socrates. Eerst een duik in de filosofische grot en dan spelen met vragen die tegelijk erg moeilijk en verschrikkelijk leuk zijn. Kunnen dieren zich vervelen? Denk je anders als je in bed ligt? Heeft je hoofd wel eens zonder gedachten gezeten? En kunnen koeien denken? Vast wel! We leren omgaan met de meest rare vragen en antwoorden, gieten al die gedachten in een tekening en wisselen het denkwerk af met beweging.

Maximum aantal deelnemers: 20 | Leeftijd: 6-12 jaar
Prijs: 140 euro | Materiaal: maximum 1,50 euro per deelnemer | Duur: 2,5 uur

Workshop 'Wroet eens in je hersenpan' met Robert de Vos

› Filosoferen met jongeren

Is filosoferen goed voor je hersencellen? Krijg je kriebel-
beltenen of hoofdpijn van al dat gegraveerd in je hoofd?
Kom nou! Filosoferen is gewoon het verhelderen van je
eigen gedachten of de kennis die al voor je geboorte in
je zit ter wereld brengen. Zo simpel als dat.

Maximum aantal deelnemers: 15 | Leeftijd: 12-30 jaar

Prijs: 140 euro | Duur: 2,5 uur

Alle praktische en andere informatie over het aanbod
van Artforum vzw vind je terug via
www.artforumvzw.be.

Artforum vzw - Stapelhuisstraat 13d - 3000 Leuven -
016/ 23.17.59.

Mooss

Mooss vzw is een landelijke jeugddienst voor actieve
kunsteducatie. Mooss wil kunst in al haar uitingen
samenbrengen met kinderen, jongeren en hun begelei-
ders. Zo organiseert Mooss o.a. workshops voor elke
leeftijdsgroep waarin telkens eens bepaalde artistieke
discipline aan bod komt.

Naast dit vaste aanbod werkt Mooss erg graag progra-
ma's uit op maat. Samen met hen ga je op zoek naar
inhouden en aangepaste werkvormen. Het aantal
jeugd- en andere organisaties waarmee Mooss op deze
manier samenwerkt groeit elk jaar. Samenwerken bete-
kent samen bedenken, samen plannen tot soms samen
uitvoeren.

Een greep uit het vaste aanbod:

Diep in de Zee (voor kleuters)

Onder water zijn er duizend dingen die we nog niet
kennen! In ons zelfgemaakt beeldend decor experimen-
teren we met muziek en beweging. Ook de
theaterkriebels zijn van de partij! In deze sessie staat de
verbeeldingskracht centraal. We vertrekken vanuit
bestaande onderwaterdieren maar verzinnen er al snel
een hele hoop bij. Alle disciplines helpen ons om onze
ideeën waar te maken.

Optik (1ste graad lagere school)

In het koninkrijk Optik staat het Paleis van de Zeven
Deuren. Achter de zilveren deur vliegen de paarden uit
de boeken weg en zijn alle rode dingen groen. Wat er
achter de zes andere deuren zit, verneem je tijdens de
workshop (Wij hebben de sleutels! Een tip: niets is er
wat je denkt dat het is).

Een initiatie in de magische wereld van de optische
illusie: van kleurbedrog tot bewegende beelden.

Opgerold staat netjes (2de graad lagere school)

Wat is een touw eigenlijk? We kruipen met een lasso in
de laarzen van een cowboy of we temmen misschien
wel kronkelende slangen met onze toverfluit? Gelukkig
gaf Ariadne ons een draad, zodat we terug uit deze
doolhof van touwen geraken.

Je merkt het al: de rode draad doorheen deze workshop
is 'touw'! In het theater draait alles rond illusies: een
stoel is op scène geen stoel, maar kan ook een paard of
auto zijn. In deze workshop spelen we met de beteke-
nis van de dingen zoals de toneelspeler dit voortdurend
doet.

Gekke hersenkronkels (3de graad lagere school)

Hoe vertel je een spannend verhaal? In deze workshop
leren we je de knepen van het verhalen vertellen. We
verzinnen zelf verhalen, proberen allerlei stemmetjes,
beelden scènes uit... Geen oren zijn nog gewapend
tegen jouw verteltalent!

Het (her)ontdekken van je eigen fantasie binnen het
pure verteltheater is de hoofdmoot van deze workshop.
Kortom, de verteltraditie wordt nieuw leven ingebla-
zen.

Moossleeslab

Speciaal voor de Jeugdboekenweek werkte Mooss een
workshop uit voor kinderen van 10 tot 12.

Het is een educatief project geïnspireerd op het thema
van de Jeugdboekenweek. Het project bestaat uit een
voorstelling gevolgd door actieve workshops.

Het project kan plaatsvinden op school of in de biblio-
theek. De voorstelling duurt 30 minuten, de workshop
anderhalf uur. Maximum zestig kinderen kunnen deel-
nemen. Prijs: 400 euro.

Alle (praktische) informatie over deze en andere workshops vind je terug op www.mooss.org.
Diestsesteenweg, 104 - 3010 Kessel Lo - 016/25.60.22.

Graffiti Jeugddienst

Graffiti Jeugddienst vzw is een landelijk erkende pluralistische jeugddienst die de communicatieve vaardigheden van kinderen en jongeren in Vlaanderen (6-30 jaar) wil uitbreiden en verdiepen, omdat communicatie een basisvoorwaarde is om actief, bewust en kritisch te participeren aan de samenleving. Een greep uit de workshops die Graffiti Jeugddienst naar aanleiding van de Jeugdboekenweek voorstelt:

Filosoferen met kinderen

Bij deze workshop bepaal je zelf het thema waarrond we met de deelnemers filosoferen. Zo kunnen we het hebben over wat denken is, bestaan er rode monsters met grote tanden, hoe zou het zijn om te kunnen vliegen, of als je een uitvinder zou zijn wat zou je dan allemaal willen uitvinden en waarom...? Kortom, vragen genoeg die we misschien niet meteen kunnen oplossen, maar waar we wel over kunnen nadenken en uiteraard ook knotsgekke activiteiten rond verzinnen.

- › Graffiti Jeugddienst zorgt voor didactisch materiaal, voorbeelden, verf, borstels, papier...
- › De organisator zorgt voor overheadprojector, bord of flip-over, tafels, stoelen, schoonmaakmateriaal & kranten.
- › Doelgroep 6-12 jaar, maximum 15 deelnemers, 2 x 3 uur, 200 euro + 25 euro materiaal + 0,25 euro/km.

Wetenschap: het klankenlaboratorium

In ons laboratorium experimenteren we met verschillende vreemde klanken. En net als een volleerd chemicus mengen we ze tot nieuwe geluiden. Wij brengen een heleboel voorwerpen mee, maar kan jij ze de baas? Met behulp van de computer manipuleren de klankprofessoren op een speelse manier geluid tot een muzikaal spektakel. Voor kinderen die niet bang zijn om te experimenteren en veel lawaai te maken.

- › Graffiti Jeugddienst zorgt voor didactisch labomateriaal, software (Cool Edit Pro), microfoon, externe cd-writer en cd-rom's.

- › De organisator zorgt voor 1 computer met geluidskaart (+ software) met speakers, bord of flip-over, tafels en stoelen
- › doelgroep 6-12 jaar, maximum 10 deelnemers, 1x 3 uur, 118 euro + 25 euro materiaal + 0,25 euro /km.

Het mysterieuze sprookjeshuis

Ergens in een ver land staat een groot verlaten huis dat van de kelder tot de zolder gevuld is met sprookjesboeken. Als je te dicht bij een boek komt, zuigt een mysterieuze kracht je in het boek. Zo beleef je het sprookje van op de eerste rij en moet je vechten tegen vuurspuwende draken, vluchten voor boze wolven, maar misschien ook wel een prinses wakker kussen? Tussen de vele boeken staat er één boek dat niet geopend mag worden. Maar kan jij de drang om het te openen weerstaan, want misschien word je wel meegezogen in het mooiste sprookje van de hele wereld?

- › Graffiti Jeugddienst zorgt voor schmink, verkleedkleden en didactisch materiaal.
- › De organisator zorgt voor een ruim lokaal, cd-speler en bord of flip-over (een groot gebouw is een meerwaarde).
- › De deelnemers zorgen voor extra verkleedkleden en een zaklamp (als er donkere ruimtes beschikbaar zijn).
- › doelgroep 6-12 jaar, maximum 15 deelnemers, 3 uur of 6* uur, 118 euro of 225 euro* + 12,50 euro materiaal + 0,25 euro /km.

Meer info

Graffiti Jeugddienst vzw – Papegaaistraat 9 - 9000 Gent
tel. 09/233.79.86 – fax 09/233.79.87
info@graffiti-jeugddienst.be
www.graffiti-jeugddienst.be